HOTUBA YA WAZIRI WA MIUNDOMBINU MHESHIMIWA BASIL P. MRAMBA (MB), AKIWASILISHA BUNGENI MPANGO WA MAENDELEO NA MAKADIRIO YA MATUMIZI YA FEDHA KWA MWAKA 2006/2007

UTANGULIZI

1. ***Mheshimiwa Spika,*** naomba kutoa hoja kwamba sasa Bunge lako Tukufu likubali kupitisha makadirio ya matumizi ya Wizara ya Miundombinu kwa mwaka wa fedha 2006/2007.

2. ***Mheshimiwa Spika,*** naomba nitumie fursa hii kutoa pongezi zangu za dhati kwa Mheshimiwa Rais Jakaya M. Kikwete kwa kuchaguliwa kwa kura nyingi sana na wananchi wa Tanzania kuwa Rais wetu wa Awamu ya Nne katika Uchaguzi Mkuu uliofanyika nchini kote mwezi Desemba mwaka 2005. Aidha napenda kumpongeza Mheshimiwa Dr. Ali Mohamed Shein kwa kuteuliwa kuwa Makamu wa Rais wa Jamhuri ya Muungano wa Tanzania. Pia, natoa pongezi kwa Mheshimiwa Amani Abeid Karume kwa kuchaguliwa kwa kura nyingi kuwa Rais wa Serikali ya Mapinduzi Zanzibar. Ushindi huu kwa Chama Cha Mapinduzi unadhihirisha jinsi Chama hicho pamoja na sera zake nzuri zinavyokubalika kwa wananchi.

3. ***Mheshimiwa Spika,*** napenda kutumia nafasi hii kukipongeza Chama Cha Mapinduzi (CCM) kwa kufanikisha uchaguzi wake mkuu ambao umefanyika hapa Dodoma hivi karibuni. Aidha, napenda kutoa pongezi za dhati kwa Mheshimiwa Rais Jakaya M. Kikwete kwa kuchaguliwa kwa kura nyingi sana kuwa Mwenyekiti wa CCM. Kuchaguliwa kwake kunadhihirisha imani kubwa waliyonayo wanachama juu yake. Pia, napenda kumpongeza Mheshimiwa John S. Malecela (Mb), Makamu Mwenyekiti wa CCM (Bara), Mheshimiwa Amani Abeid Karume, Makamu Mwenyekiti wa CCM (Zanzibar), Mheshimiwa Luteni Mstaafu Yusuf R. Makamba (Mb) kwanza kwa kuteuliwa kuwa Mbunge na pili kwa kuchaguliwa kuwa Katibu Mkuu mpya wa CCM. Viongozi wengine wa CCM ambao napenda kuwapongeza kwa kuchaguliwa kwao ni Kapteni Mstaafu Jaka Mwambi, Naibu Katibu Mkuu wa CCM (Bara), Mheshimiwa Salehe Ferouz, Naibu Katibu Mkuu (Zanzibar), Mheshimiwa Agrey Mwanri (Mb), Katibu wa Itikadi ya Uenezi ya CCM, pamoja na viongozi wote wa Sekretarieti Mpya ya CCM.

4. ***Mheshimiwa Spika,*** ningependa pia kuchukua fursa hii kutoa pongezi zangu za dhati kwa Mheshimiwa Edward Ngoyai

Lowassa kwa kuteuliwa kuwa Waziri Mkuu wa Jamhuri ya Muungano wa Tanzania. Nina hakika kuwa uzoefu wake katika uongozi ni rasilimali na nyenzo muhimu kwa Taifa letu. Mimi binafsi na Wizara tuna matumaini makubwa kwake na tunaahidi kumpa ushirikiano wa dhati katika kutekeleza majukumu tuliyopewa na Taifa.

5. ***Mheshimiwa Spika,*** naomba vile vile nichukue fursa hii kumpongeza Mheshimiwa Benjamin William Mkapa, Rais na Mwenyekiti Mstaafu wa CCM, kwa kuiongoza nchi kwa umahiri na mafanikio makubwa katika kipindi cha miaka kumi iliyopita. Kwa hakika uongozi wake umeweka msingi mzuri wa uchumi na uongozi ambao unaipa Serikali ya Awamu ya Nne mazingira mazuri ya kuanzia katika kuendelea kukuza uchumi na kuondoa umaskini nchini. Nachukua nafasi hii kumtakia Rais Mstaafu wa Awamu ya Tatu na familia yake maisha mema na marefu.

6. ***Mheshimiwa Spika,*** napenda kuchukua pia nafasi hii kukupongeza wewe binafsi kwa kuchaguliwa kwa kura nyingi kuwa Spika katika awamu hii ya nne ambapo umeahidi kuliongoza Bunge hili Tukufu kwa kutumia falsafa ya 'standards and speed'. Bila shaka waheshimiwa Wabunge wenzangu watakubaliana nami kuwa kuchaguliwa kwako kunatokana na uzoefu wako mkubwa Bungeni na uwezo mkubwa katika kuendesha shughuli za kisiasa na kitaalamu ukitumia busara ya hali ya juu.

7. ***Mheshimiwa Spika,*** binafsi sina budi kutoa shukrani zangu za dhati kwanza kwa wapiga kura wa jimbo la uchaguzi la Rombo kwa kuniamini na kunichagua kwa mara ya nne kuwa Mbunge wao. Aidha, napenda kumshukuru kwa dhati kabisa Mheshimiwa Rais kwa kuniteua kuiongoza Wizara hii mpya na nyeti. Ninaahidi kuwa nitajitahidi kutekeleza majukumu niliyopewa ili kusukuma maendeleo ya kiuchumi na kijamii hapa nchini.

8. ***Mheshimiwa Spika,*** napenda pia kuwapongeza Waheshimiwa Wabunge wenzangu kwa ushindi walioupata katika majimbo yao, uwakilishi wao na kwa kuteuliwa kwao. Aidha, napenda kuwapongeza waheshimiwa Wabunge walioteuliwa na Mheshimiwa Rais kuongoza Wizara mbalimbali na Mikoa kadhaa katika Serikali ya Awamu ya Nne.

9. ***Mheshimiwa Spika,*** mwisho, napenda kutoa pongezi zangu za dhati kwa Waheshimiwa Mawaziri wenzangu walionitangulia kutoa hoja za Wizara zao hapa Bungeni. Mawaziri hao ni Waziri wa Mipango, Uchumi na Uwezeshaji Mheshimiwa Dk. Juma Ngasongwa (Mb) na Waziri wa Fedha Mheshimiwa Zakia Meghji (Mb). Kwa ujumla hotuba zao zimefafanua utekelezaji wa sera na malengo ya uchumi na fedha, uimarishaji wa huduma za kijamii na kutaja malengo ya bajeti kwa

kipindi cha mwaka 2006/2007. Aidha, napenda kumpongeza Waziri Mkuu Mheshimiwa Edward N. Lowassa (Mb) kwa hotuba yake ambayo imefafanua kwa kina utekelezaji wa mipango na mikakati ya Serikali yenye lengo la kuimarisha na kuboresha huduma za jamii na utawala na hivyo kupunguza kero za wananchi zinazosababishwa na umaskini, ujinga, maradhi na utawala dhaifu.

10. ***Mheshimiwa Spika,*** Mwisho napenda kuishukuru kwa dhati Kamati ya Bunge ya Miundombinu, chini ya Mwenyekiti wake Mheshimiwa Mohamed H. Missanga Mbunge wa Singida Kusini, kwa ushauri, maoni na maelekezo ambayo yamesaidia kwa kiasi kikubwa katika maandalizi ya hotuba hii na mazingatio ya kiutendaji kwa kipindi cha bajeti hii. Katika kipindi hiki, Kamati ilitembelea miradi na kukutana na viongozi wa maeneo muhimu ili kutambua maendeleo na matatizo yaliyopo katika sekta ya Miundombinu. Kamati pia ilipata fursa ya kupitia taarifa za utekelezaji na mahesabu yaliyokaguliwa ya mwaka 2004 ya Bodi, Makampuni na Wakala mbali mbali za Serikali. Kamati ilishauri na kutoa maelekezo ambayo kwa kiasi kikubwa yatasaidia kuboresha na kuimarisha huduma zitolewazo na sekta za Ujenzi, Mawasiliano, Uchukuzi na Hali ya Hewa.

UTENDAJI WA JUMLA KATIKA KIPINDI CHA MWAKA 2005/2006 NA MALENGO YA KISERA

11. ***Mheshimiwa Spika,*** Wizara ya Miundombinu ni kati ya Wizara mpya zilizoundwa na Serikali ya Awamu ya Nne kwa kuunganisha zilizokuwa Wizara ya Ujenzi na ya Mawasiliano na Uchukuzi.

Wizara imepewa majukumu yafuatayo:-

- Sera ya Ujenzi na usimamizi wake: Shughuli za ufundi na umeme; bohari kuu; majengo ya serikali; barabara, madaraja na vivuko; shughuli za usanifu na ujenzi na maabara ya vifaa vya ujenzi.
- Sera za Mawasiliano na Uchukuzi na utekelezaji wake: Leseni za uchukuzi; viwanja vya ndege; usalama wa anga; hali ya hewa; posta na simu; reli; ndege za serikali; usafiri wa anga; bandari na huduma za zima moto katika viwanja vya ndege.
- Maendeleo ya watumishi katika Wizara.
- Idara zinazojitegemea katika Wizara.
- Wakala za Serikali zilizo chini ya Wizara.

Ubunifu wa Sera

12. ***Mheshimiwa Spika,*** Wizara imekuwa ikitekeleza majukumu iliyorithi kutoka zilizokuwa Wizara ya Ujenzi na ya Mawasiliano na Uchukuzi pindi ikijipanga upya kutekeleza Ilani ya Uchaguzi ya mwaka 2005. Aidha, Wizara imekuwa ikibuni au kukamilisha Sera na kutoa miongozo ya utekelezaji. Sera hizo ni pamoja na Sera ya Ujenzi, Sera ya Uchukuzi, Sera ya Mawasiliano ya Simu, Sera ya Teknolojia ya Habari na Mawasiliano (ICT) na Sera ya Taifa ya Posta. Aidha, Wizara iko kwenye maandalizi ya Sera ya Taifa ya Huduma za Hali ya Hewa, Sera ya Taifa ya Usalama Barabarani, Sera ya Majengo ya Serikali na nyumba za watumishi wa umma, Sera ya uwezeshaji wa makandarasi wadogo kila mkoa, Sera ya ajira na uwezeshaji wananchi kwa njia ya miundombinu, na Sera ya ajira kwa wahandisi chipukizi na mafundi wa vijijini. Kwa mfano, katika Sekta ya Mawasiliano mkakati ulioainishwa ni ule wa kuhakikisha kwamba huduma za mawasiliano zinafika vijijini ambapo Wizara inaendelea na mchakato wa kuanzisha Mfuko wa Mawasiliano (Universal Communication Access Fund) ili kufanikisha lengo hilo kwenye maeneo yasiyo na mvuto wa kibiashara.

Mkakati mwingine unaopewa kipaumbele ni pamoja na ule wa ujenzi wa Mkongo wa Kitaifa wa Mawasiliano ya Simu (National Communications Infrastructure Backbone) wenye urefu wa km 6,000 utakaoweza kuunganisha Wilaya zote nchini na ambao unakadiriwa kugharimu dola za Kimarekani milioni 200.

13. ***Mheshimiwa Spika,*** mikakati mingine iliyopangwa kutekelezwa ni pamoja na ile ya kuendeleza huduma ya mawasiliano ya simu yenye lengo la kuwa na simu 6 kwa watu 100 na pia kuwezesha angalau watu 2000 vijijini kote kufikiwa na simu moja ifikapo mwaka 2018, kuweka lami kwenye barabara zote kuu nchini, ifikapo mwaka 2018, kuhakikisha kuwa makao makuu ya Mikoa yote yanaunganishwa kwa barabara za lami, na Makao makuu ya Wilaya zote yanaunganishwa kwa barabara za changarawe au lami nyepesi zinazopitika wakati wote ifikapo mwaka 2015. Kuhusu huduma za Posta mkakati unaotekelezwa ni ule wa kuwa na huduma bora za posta hadi ngazi ya vijijini ifikapo mwaka 2015. Kuhusu bandari zetu kuu, mkakati uliopo ni kuhudumia mizigo tani 9,777,141 ifikapo mwaka 2015 ikilinganishwa na tani 6,856,101 za hivi sasa. Kwa upande wa sekta ya anga mkakati unaotekelezwa ni ule wa kuishirikisha sekta binafsi ili iweze kutoa huduma kwa ufanisi zaidi ikiwa ni pamoja na kukifanya kiwanja cha ndege cha Mwalimu J.K.

Nyerere kuwa kiungo (hub). Kwa upande wa sekta ya reli mkakati unaotekelezwa ni kuongeza uwezo wa reli kwa kuondoa mataruma yenye uwezo mdogo (ratili 50 kwa yadi) na kuweka yenye uwezo mkubwa (ratili 80 kwa yadi au zaidi). Kuhusu utoaji wa ajira, sekta ina mkakati wa kubuni nafasi mpya za ajira zaidi ya laki mbili na nusu ifikapo mwaka 2010.

Programu ya Uendelezaji wa Miundombinu ya Uchukuzi (TSIP)

14. ***Mheshimiwa Spika,*** Wizara ya Miundombinu ina lengo la kuwa na huduma za sekta ya uchukuzi ambazo ni endelevu, zenye ufanisi wa hali ya juu na zenye gharama nafuu ifikapo mwaka 2016. Ili kufikia malengo haya, Wizara imeandaa Programu ya Uendelezaji wa Miundombinu ya Uchukuzi (Transport Sector Investment Programme – TSIP). Programu hii imezingatia umuhimu wa kuendeleza yale yaliyokuwemo kwenye mpango wa miaka kumi wa sekta ya barabara (10 Year Road Sector Development Program) na kutoa kipaumbele katika uendelezaji wa miundombinu na huduma za uchukuzi na mawasiliano kwa lengo la kuibua uchumi na kuondoa umaskini. Kuna haja ya kuwa na miundombinu bora inayotosheleza maendeleo ya uchukuzi na mawasiliano na inayokidhi matakwa ya ushirikiano wa kibiashara katika jumuia za Afrika ya Mashariki na SADC kwa ujumla.

Tanzania ni nchi yenye rasilimali nyingi sana lakini bado hazijatumika kwa kiwango kinachostahili kwa kukosekana mtandao mzuri wa miundombinu. Kwa hiyo TSIP ina lengo la kuhakikisha kuwa hadi kufikia mwaka 2018 barabara kuu zote ziwe zimewekwa lami na barabara za mikoa ziwe zinapitika mwaka mzima.

15. ***Mheshimiwa Spika,*** TSIP ina lengo pia la kuhamasisha biashara ya nje. Hivi sasa bandari ya Dar es Salaam ni lango kuu kwa biashara ya nje kwa nchi za Zambia, DRC, Burundi, Rwanda, Malawi na kwa kiasi Uganda. Bandari nyingine ni Mtwara ambayo inaweza kuwa lango kuu kwa bidhaa zinazotoka au kwenda Malawi na Zambia; bandari ya Tanga kwa bidhaa zinazotoka au kwenda nchi za Uganda, Rwanda, Burundi kupitia Arusha na Musoma. Kwa mantiki hiyo hiyo na ili kufanikisha azma hiyo, programu ya TSIP inalenga kuboresha reli ya kati, kwanza kwa kuiimarisha ili imudu uzito mkubwa zaidi; kuongeza mizigo itakayobebwa na reli ya kati kutoka kiwango cha sasa cha tani 1,129,000 kwa mwaka hadi tani 2,000,000 kwa mwaka ifikapo mwaka 2015. Hatua nyingine ni pamoja na kufanya upembuzi yakinifu wa reli ya Tanga-Arusha-Musoma na hatimaye kuijenga; kufanya uchunguzi na hatimaye kupanua geji ya reli ya kati kufikia kiwango cha mita 1.4;

kuimarisha reli ya TAZARA ikiwa ni pamoja na kushirikisha sekta binafsi katika uendeshaji wake; kuendeleza na kukamilisha mitandao ya barabara hasa zile zinazounganisha bandari na nchi jirani, kuimarisha viwanja vya ndege hasa vile vinavyowezesha kuendeleza biashara ya nje mfano, viwanja vya ndege vya Mwalimu J.K. Nyerere, Kilimanjaro, Mwanza, Kigoma, Songwe na Mtwara.

16. ***Mheshimiwa Spika,*** eneo lingine ambalo litapewa mkazo ni lile linalosaidia katika kuendeleza sekta ya uzalishaji; mfano usafirishaji wa pembejeo za kilimo, usafirishaji wa mazao kwenda kwenye masoko ya ndani na nje, kufika kwenye maeneo ya utalii na uzalishaji vijijini hasa kwa lengo la kujitosheleza kwa chakula na kuondoa adha za uchukuzi kwenye miji mikubwa. Malengo mengine ya programu hii ni kuwa na miundombinu endelevu, salama, yenye gharama nafuu, ya kuaminika na inayozingatia uhifadhi wa mazingira, kuhamasisha na kuwezesha ushiriki wa sekta binafsi katika uendelezaji wa miundombinu na kuhakikisha kuwa maendeleo ya sekta ya uchukuzi yanazingatia makundi maalum ya jamii kama vile wanawake. Utekelezaji wa TSIP unatarajiwa kufanyika kwa awamu mbili ambapo awamu ya kwanza itaanza mwaka huu wa 2006/07 hadi 2010/11 na awamu ya pili inatarajiwa kuanza mwaka 2012/13. Awamu ya kwanza inakadiriwa kugharimu jumla ya dola za Kimarekani bilioni 5.59.

17. ***Mheshimiwa Spika,*** hivi sasa tuna tatizo la msongamano mkubwa wa magari katika miji yetu hasa Dar es Salaam, Mwanza, Arusha na Mbeya. Katika jiji la Dar es Salaam, Wizara kwa kushirikiana na wadau wengine ina mpango wa kuzifanyia ukarabati baadhi ya barabara ambazo zimeonekana zitasaidia kupunguza msongamano huo. Aidha, Wizara inawahamasisha watu binafsi kuwekeza katika usafiri wa majini katika mwambao wa bahari ya Hindi. Matarajio ya Wizara ni kuwa wawekezaji hao watapatikana katika mwaka 2006/07. Katika mpango wa muda mrefu, Serikali itafanya upembuzi yakinifu utakaoainisha njia zote za usafiri ikiwa ni pamoja na reli na maji kwa kuhuishwa na Mpango Kamambe (Master Plan) wa Jiji la Dar es Salaam.

18. ***Mheshimiwa Spika,*** miundombinu bora ya ICT inakuza uchumi kwa kuwezesha wawekezaji kuja kuwekeza katika maeneo mbalimbali ya uchumi hapa nchini. Hivi sasa mpango umekamilika wa jinsi mkongo mkuu wa Kitaifa utakavyokuwa. Ili mkongo huo wa kitaifa uweze kuunganika vema na mikongo ya aina hiyo duniani, tunashiriki ipasavyo katika utekelezaji wa mradi wa East African

Submarine Systems (EASSy) ambao unaendelezwa chini ya Jumuia ya Afrika Mashariki na NEPAD. Lengo ni kuwa na mhimili wa mawasiliano nafuu ya kimataifa ambao utaunganishwa na km 6,000 za kitaifa (National Communications Infrastructure Backbone) hivyo kutoa huduma za mawasiliano ya kimtandao kwa ufanisi na kwa bei nafuu hadi vijijini.

Marekebisho ya Sheria

19. ***Mheshimiwa Spika,*** Wizara inaendelea kuzirekebisha sheria nane za sekta ili ziendane na sera na mwelekeo wa uchumi wa soko. Sheria ambazo ziko katika taratibu za kufanyiwa mapitio ni Sheria ya Mamlaka ya Viwanja vya Ndege (TAA), Mamlaka ya Hali ya Hewa (TMA), Bodi ya Usajili wa Makandarasi (CRB), Bodi ya Usajili wa Wabunifu Majengo na Wakadiriaji Majenzi (AQSRB), Bodi ya Taifa ya Usimamizi wa Vifaa (NBMM), Bodi ya Usajili wa Wakandarasi (ERB) na ile ya Baraza la Taifa la Ujenzi (NCC). Aidha, Wizara inachukua hatua ya kuandika upya Sheria ya Barabara (Highway Ordinance). Wizara imeendelea kuishirikisha sekta binafsi katika kuendeleza miundombinu na kuboresha utoaji huduma za sekta.

Usafiri wa Anga

20. ***Mheshimiwa Spika,*** katika kuendeleza huduma za usafiri wa anga Wizara, imeendelea kufanya mapitio ya Makubaliano ya Usafiri wa Anga (Bilateral Air Service Agreements) kati ya Tanzania na nchi nyingine duniani. Hivi karibuni tumefikia makubaliano na China, India na Rwanda. Aidha, Wizara inaendelea na mikakati ya kuboresha viwanja vya ndege kwa kushirikisha sekta binafsi katika uwekezaji na utoaji wa huduma nyingine. Viwanja ambavyo vina mpango wa kushirikisha sekta binafsi ni Mwalimu J.K. Nyerere, Kilimanjaro, Mwanza, Mtwara, Arusha, Shinyanga, Bukoba, Kigoma, Mafia na Tabora. Wizara pia ina mpango wa kupata msaada kutoka Shirika la Kimarekani (Millenium Challenge Coperation - MCC) kwa ajili ya kuendeleza viwanja vya ndege vya Mafia na Kigoma.

21. ***Mheshimiwa Spika,*** kuhusu kuboresha huduma za usafiri wa anga, Serikali imekubaliana na Shirika la Ndege la Afrika Kusini (SAA) kuvunja mkataba wa ubinafsishaji wa uendeshaji wa ATCL. Majadiliano ya madai kati ya wabia hao yanaendelea. Serikali kwa upande wake imeendelea kuisaidia ATCL kwa kuipatia ruzuku ya Shilingi bilioni 6.0 katika mwaka 2005/06. Katika mwaka 2006/07 Serikali imetenga kiasi cha Shilingi bilioni 13.0 ili kuimarisha huduma za usafiri wa ndege nchini.

22. ***Mheshimiwa Spika,*** mchakato mzima wa kubinafsisha Kitengo cha Kontena ulipelekea kuangalia upya muundo mzima wa iliyokuwa Mamlaka ya Bandari ambapo Mamlaka yenyewe ilibadilishwa na kuwa *Ports Authority* ambayo ni *Land Lord Port.* Mamlaka hii mpya ilipewa majukumu kadhaa mapya ambayo ni pamoja na; kuwa msimamizi wa vitengo vyote ambavyo vitaendeshwa chini ya sekta binafsi, kuwa mwendeshaji wa vile vitengo ambavyo havijawekwa chini ya sekta binafsi na kusimamia shughuli za kiundeshaji za bandari zote nchini.

Huduma za Usafiri wa Barabara

23. ***Mheshimiwa Spika,*** katika kipindi cha mwaka 2005/2006, sekta ya usafiri na uchukuzi kwa njia ya barabara imeendelea kuimarika katika kufanikisha shughuli za kiuchumi na kimaendeleo katika nchi yetu. Uchukuzi wa mizigo unaochangiwa na sekta ndogo ya barabara ni zaidi ya asilimia 70, na kwa abiria ni zaidi ya asilimia 90. Hivi sasa utoaji wa huduma hizi unakabiliwa na tatizo la kupanda kwa nauli, bei ya mafuta na vipuri kunakotokana na kupanda kwa bei ya mafuta ghafi na kushuka kwa thamani ya shilingi ya Tanzania. Suala la kupanda kwa nauli linashughulikiwa na Mamlaka ya Udhibiti wa Uchukuzi wa Nchi Kavu na Majini (SUMATRA).

Huduma za Mawasiliano

24. ***Mheshimiwa Spika,*** Matumizi ya teknolojia za kisasa za mawasiliano yameleta mabadiliko makubwa katika maendeleo ya nchi. Mamlaka ya Mawasiliano (TCRA) ambayo ndiyo mdhibiti wa sekta ya mawasiliano nchini imeendelea na utaratibu mpya wa utoaji wa leseni ambao unaruhusu muingiliano wa teknolojia. Utaratibu huu unaruhusu utoaji wa leseni kwa wawekezaji katika ngazi za kimataifa, kitaifa, mkoa, wilaya na jamii (community service). Hii ina maana kuwa mwekezaji mwenye mtaji mdogo ataweza kuwekeza katika eneo kama vile Wilaya na kutoa huduma pasipo kusubiri hadi kujenga uwezo mkubwa. Inategemewa kuwa utaratibu huu utawezesha kufikiwa kwa lengo la taifa la kufikisha huduma kwa wananchi wote hususani wa vijijini. TCRA imeendelea kudhibiti mwenendo wa kampuni za simu na kuandikisha Kampuni mpya. Sekta hii inakua kwa kasi ambapo wateja wa simu za mkononi wamefikia 3,855,190 mwaka 2006 kulinganisha na wateja 126,646 tu mwaka 2000.

Ubinafsishaji/Urekebishaji wa Taasisi za Wizara

25. ***Mheshimiwa Spika,*** katika kipindi cha 2005/06 Wizara kwa kushirikiana na Tume ya kurekebisha Mashirika ya Umma (PSRC) na wadau wengine imeendelea na zoezi la kubinafsisha taasisi zilizo chini yake. Kwa upande wa uendeshaji wa Shirika la Reli (TRC) hatua iliyofikiwa hivi sasa ni kuwa Serikali inakaribia kumaliza majadiliano na mkodishwaji, Kampuni ya RITES toka India, atakayeendesha Reli hiyo kwa miaka 25 kuanzia mwezi Agosti, 2006. Kuhusu Shirika la Posta Serikali inaendelea na zoezi la kulirekebisha ili liweze kujiendesha kibiashara zaidi. Jitihada hizo zinaendelea pia kwa Kampuni ya Huduma za Meli katika Maziwa (MSCL), Mamlaka ya Reli ya Tanzania na Zambia (TAZARA), Shirika la Usafiri Dar es Salaam (UDA) na Kampuni ya Kukodisha Mitambo (PEHCOL).

26. ***Mheshimiwa Spika,*** Serikali inaendelea na juhudi za kuimarisha huduma za hali ya hewa nchini ili utoaji wa tahadhari dhidi ya hali mbaya ya hewa na majanga ya asili ufanyike kwa wakati na kwa usahihi zaidi.

Aidha, Mamlaka ya Hali ya Hewa imeendelea kuboresha utoaji wa huduma kwa kufunga mitambo na vifaa mbalimbali vipya katika maeneo kadhaa nchini.

Kuongeza ajira kwa Watanzania

27. ***Mheshimiwa Spika,*** Wizara imeendelea kuainisha maeneo yanayoweza kutoa ajira katika sekta ya miundombinu. Maeneo yaliyoanishwa ni pamoja na viwanja vya ndege, ujenzi na ukarabati wa barabara, shughuli za posta, huduma za mawasiliano ya simu, huduma za ufundi na umeme, huduma za bandari, huduma za reli, huduma za hali ya hewa na huduma za usafiri wa anga. Kwa ujumla inatarajiwa kuwa zaidi ya nafasi 250,000 za ajira au kujiajiri moja kwa moja zitapatikana katika Wizara hii ifikapo mwaka 2010.

Ushiriki kwenye Taasisi za kimataifa

28. ***Mheshimiwa Spika,*** katika kuiwezesha Tanzania kufikia viwango vya kimataifa katika utoaji wa huduma za kisekta, Wizara imeendelea kushirikiana na taasisi na mashirika ya kimataifa yanayohusika na sekta. Ushirikiano huu umesaidia kuboresha viwango vya utendaji katika sekta zetu. Taasisi hizo ni pamoja na Shirika la Kimataifa linalosimamia Usafiri wa Majini (International Maritime Organisation-IMO), Shirika la Kimataifa la Mawasilino ya Simu (International Telecommunications Union - ITU), Shirika la Hali ya Hewa Duniani (World Meteorological Organisation -WMO), Shirika la Posta Duniani (International Postal Union-IPU), Shirika la Kimataifa

la Usafiri wa Anga (International Civil Aviation Organisation-ICAO) n.k.

MALENGO YA SEKTA KWA MWAKA 2006/2007

29. ***Mheshimiwa Spika,*** napenda sasa kueleza kwa undani zaidi utendaji katika kipindi cha mwaka 2005/06 na malengo kwa mwaka 2006/07 ikiwa ni sehemu ya utekelezaji wa Ilani ya Uchaguzi ya Chama Cha Mapinduzi ya Mwaka 2005, Dira ya Taifa ya Maendeleo (Vision 2025), MKUKUTA, Mkakati wa Kushirikiana na Wahisani (JAS) pamoja na utekelezaji wa ahadi za viongozi wakuu wa Serikali.

Maeneo yaliyoainishwa katika utekelezaji wa Ilani ya Uchaguzi ya mwaka 2005 katika Wizara ni kama ifuatavyo:-

- Kuendelea kuliimarisha Shirika la Reli Tanzania (TRC) kwa lengo la kulipa uwezo wa kutoa huduma bora kwa bidhaa na abiria wa ndani na wa nchi jirani. Kwa kufanya hivyo Shirika la Reli litawezeshwa kuwa mhimili wa maendeleo ya Ukanda wa Kati.
- Kuendelea kuimarisha Mamlaka ya Reli ya Tanzania na Zambia (TAZARA) ili iweze kuhimili majukumu makubwa zaidi iliyonayo ya kuboresha huduma kwa bidhaa na abiria na kusaidia shughuli za uendelezaji wa Mpango wa Ukanda wa Mtwara.
- Kuendelea kutafuta fedha kwa ajili ya ujenzi wa reli mpya za Arusha-Musoma, Isaka-Kigali na Ukanda wa Mtwara ambazo zitaunganisha Bandari ya Mtwara, na mji wa Songea, Mbamba-Bay, Mchuchuma na Linganga.
- Kuimarisha Bandari za Kigoma na Kasanga.
- Kuvutia uwekezaji katika miundombinu ya usafiri na uchukuzi wa reli, barabara, maji na anga katika Kanda za Maendeleo ili kuimarisha biashara kati ya nchi yetu na nchi jirani na kufanya wawekezaji kuvutiwa na soko kubwa la bidhaa na huduma zitakazozalishwa.
- Uwekezaji katika kanda hizi utaiwezesha Tanzania kutumia nafasi yake ya kijiografia na kuendeleza wajibu wake wa kuzihudumia nchi jirani zisizo na bandari.
- Kuendelea kuutengenezea mazingira mazuri ya kibiashara Uwanja wa Ndege wa Kimataifa wa Mwalimu J.K.Nyerere yatakayofanya uwe kiungo (hub) cha usafiri wa anga kitaifa, kikanda na kimataifa.
- Kulisaidia Shirika la Ndege la Tanzania ili lichukue nafasi yake ipasavyo kuwa Shirika la Ndege la Taifa kwa lengo la kuliwezesha Taifa kufaidika zaidi na mapato yatokanayo na Utalii.

- Kukamilisha ujenzi wa Uwanja wa Ndege wa Kimataifa wa Songwe na kuimarisha Viwanja vya Ndege vya Kigoma, Tabora na Shinyanga.
- Kutekeleza mradi wa mabasi ya usafiri wa haraka jijini Dar es Salaam.
- Kuboresha mtandao na huduma za simu nchini.
- Kuendelea kupanua huduma za simu za mezani na za mkononi hadi ngazi ya vijijini.
- Kuhakikisha kuwa huduma za posta nchini zinapanuliwa hadi vijijini ili kuongeza kasi ya usambazaji barua na vifurushi. Aidha, kuimarisha na kupanua mfumo mpya wa mawasiliano unaotumia teknolojia ya kompyuta.
- Kukuza Teknolojia ya Habari na Mawasiliano ili kujenga uwezo wa kuratibu na kuimarisha mfumo huo na kuanzisha Mfuko maalum kwa ajili ya kupeleka huduma za simu na intaneti hadi vijijini.
- Kuifanya Tanzania kuwa kiungo kikuu cha mawasiliano kikanda na kimataifa (ICT hub) kupitia 'sub marine optic fibre' system.
- Kukamilisha ukarabati unaondelea wa barabara zote kwa kiwango cha lami katika barabara kuu. Barabara hizo ni:- Dodoma – Manyoni, Manyoni – Singida, Singida-Shelui, Nzega-Ilula, Nangurukuru-Mwemkulu-Mingoyo, Mkuranga – Kibiti, Dodoma-Morogoro, Kigoma-Biharamulo-Lusahunga, Tabora-Kaliua-Malagalasi-Kigoma, Usagara-Chato-Biharamulo na Ndundu-Somanga.
- Kuanza ujenzi kwa kiwango cha lami barabara zifuatazo: - Tunduma – Sumbawanga, Marangu – Tarakea – Rongai, Minjingu – Babati – Singida, Rujewa – Madibira – Mafinga, Mbeya– Chunya – Makongorosi, Msimba – Ikokoto – Mafinga, Arusha – Namanga, Tanga-Horohoro na Ukarabati wa barabara ya Kilwa (DSM), Barabara ya Mandela na Barabara ya Sam Nujoma.
- Kuhimiza maandalizi ya Ujenzi wa daraja la Kigamboni chini ya uongozi wa Shirika la Hifadhi ya Jamii ili kuunganisha Kigamboni na Jiji la Dar es Salaam.
- Kukamilisha Ujenzi wa daraja jipya la Mpiji ambalo litawezesha njia mbadala ya Dar es Salaam - Tanga.
- Kufanya upembuzi yakinifu, usanifu na ujenzi wa daraja la Mto Kilombero na kukamilisha ujenzi wa daraja la Mto Mwatisi katika mkoa wa Morogoro.
- Kufanya Usanifu wa ujenzi wa daraja jipya la Ruvu.
- Kuanza ujenzi wa Daraja la Umoja (Tanzania na Msumbiji).
- Kuanzisha programu ya Taifa ya usafiri Vijijini.

- Kujenga mwamko wa kuzingatia mahitaji maalum ya watu wenye ulemavu katika ujenzi wa majengo yanayotumiwa na Umma.
- Kuendelea kujenga nyumba za watumishi wa Serikali kwa ajili ya kuwauzia.
- Kujenga uwezo wa vyombo vya dola kudhibiti na kukabiliana na majanga ya kimaumbile kama tsunami, tetemeko la ardhi, tufani na mvua za kimbunga, mafuriko na ukame mkubwa.
- Kujenga kwa kiwango cha lami barabara ya Iringa-Dodoma-Arusha na kukamilisha ujenzi wa barabara ya Dar es salaam-Dodoma-Mwanza kama mkakati wa kuendeleza mji wa Dodoma ili uweze kuvutia vitega uchumi.
- Kuendelea kuimarisha Mfuko wa Barabara (Tanzania Road Fund).
- Kuweka vivutio kwa sekta binafsi ili ishiriki uwekezaji kwenye ujenzi wa miundombinu inayohitajika katika ukuaji wa mji, na katika uwekaji wa huduma mbalimbali zinazokidhi mahitaji ya watumishi wa Serikali na wananchi kwa ujumla.

Utekelezaji wa baadhi ya maelekezo haya ya Ilani ya Uchaguzi pamoja na ahadi mbali mbali za Viongozi wa kitaifa yataendelea kujumuishwa katika mipango ya Wizara na taasisi zilizo chini yake kwa miaka mitano ijayo.

Kanda za Maendeleo (Development Corridors)

30. ***Mheshimiwa Spika,*** mpango wa maendeleo ya kikanda "Spatial Development Initiative (SDI)" ni mkakati wenye lengo la kuleta maendeleo ya haraka kwenye kanda ambazo hazina mvuto kiuwekezaji bila kuwepo utaratibu wa kuunganisha nguvu na rasimali zilizopo kwenye ukanda husika. Mhimili wake ni katika kuweka miundombinu bora na inayofaa. Mpango huu una lengo la kuibua uchumi wa nchi, kufungua milango ya uwekezaji na kuchochea biashara katika maeneo ambayo hayakuwa na usafiri mzuri.

31. ***Mheshimiwa Spika,*** Serikali imebuni kanda nne za kusukuma maendeleo haya yaani Ukanda wa Kati, Ukanda wa Mtwara, Ukanda wa Tanga na Ukanda wa Dar es Salaam. Ukanda wa Kati (Central Development Corridor) unaunganisha bandari ya Dar es Salaam na nchi za Rwanda, Burundi, Jamhuri ya Kidemokrasia ya Kongo (DRC) na Uganda.

32. ***Mheshimiwa Spika,*** kuhusu kuendeleza Ukanda wa Kati, Meneja wa mradi wa maendeleo ya Ukanda wa Kati aliteuliwa na kuanza kazi rasmi Juni 2005. Aidha, katika ukanda huu Benki ya Maendeleo ya Afrika (AfDB), imetoa msaada wa dola za Marekani milioni 2.5 sawa na asilimia 95 ya gharama ili kufanya upembuzi yakinifu wa ujenzi wa reli ya kutoka Isaka hadi Kigali. Asilimia tano (5%) iliyobakia itachangiwa sawa na Serikali za Tanzania na Rwanda. Mtaalamu mwelekezi (Consultant) anatarajiwa kuanza kazi mwezi Septemba 2006. Miradi mingine inayoendelea kutekelezwa ni pamoja na kubadilisha mataruma ya reli ya kati yenye uzito wa ratili 50 kwa yadi na kuweka yenye uzito wa ratili 80 kwa yadi chini ya msaada wa Benki ya Dunia; mradi wa kuboresha mawasiliano katika reli ya kati (TRC Telecoms Network) kwa ushirikiano na Serikali ya Uholanzi, na ujenzi wa bandari za nchi kavu (dry port) Shinyanga na Mwanza. Mikoa iliyoko katika ukanda huu ni Dodoma, Singida, Tabora, Shinyanga, Mwanza na Kigoma.

Miradi ya barabara kuu za Ukanda wa Kati ni barabara za Morogoro-Dodoma, Dodoma -Manyoni, Manyoni - Singida, Singida - Shelui, Ilula - Tinde - Isaka/Tinde - Nzega, Mwanza -Shinyanga Border, Usagara-Bwanga-Kyamiorwa, Mwandiga-Manyovu, Kigoma-Nyakanazi, Uvinza-Ilunde – Malagarasi/Tabora - Kaliua na usanifu wa barabara toka Kigoma hadi Kidahwe na Tabora hadi Nzega. Barabara hizi nazo ziko katika hatua mbalimbali za utekelezaji.

33. ***Mheshimiwa Spika,*** kuhusu Ukanda wa Tanga, miradi itakayotekelezwa ni pamoja na ujenzi wa barabara ya Tanga – Horohoro, upembuzi yakinifu wa barabara ya Bagamoyo –Sadani – Tanga, na Bagamoyo – Msata, ukarabati wa Same – Mkumbara – Korogwe, Marangu – Tarakea – Rongai – Kamwanga ili kuunganisha na Kenya, uimarishaji wa Kivuko cha Pangani na bandari ya Tanga. Aidha, mchakato wa kujenga reli ya Tanga – Arusha – Musoma unaendelea chini ya Jumuiya ya Afrika Mashariki. Mikoa inayohusishwa na ukanda huu ni Tanga, Kilimanjaro, Arusha, Manyara na Mara.

34. ***Mheshimiwa Spika,*** ukanda wa Maendeleo wa Mtwara (Mtwara Development Corridor) unaanzia bandari ya Mtwara hadi Mbamba Bay na kuhusisha mikoa ya Mtwara, Lindi, Ruvuma, Iringa na Mbeya. Ukanda huu unaunganisha nchi za Tanzania, Msumbiji, Malawi na Zambia. Utekelezaji wa Programu ya Ukanda wa Maendeleo wa Mtwara unaendelea kupitia miradi mhimili (anchor projects) ambayo ni pamoja na barabara ya Mtwara – Masasi – Songea – Mbamba Bay, Daraja la Umoja baina ya Tanzania na Msumbiji na

mradi wa Makaa ya Mawe ya Mchuchuma. Kuhusu Barabara ya Mtwara – Masasi – Songea – Mbamba Bay, kazi ya usanifu wa kina inaendelea katika sehemu ya Songea-Matemanga yenye urefu wa kilometa 200 ikiwa ni maandalizi ya kujenga barabara hii kwa kiwango cha lami. Pia Serikali ya Japan imekubali kugharamia ujenzi wa sehemu ya barabara ya Masasi – Mangaka yenye urefu wa kilomita 54 kwa kiwango cha lami. Serikali inaendelea kutenga fedha za ndani na pia kutafuta fedha kutoka kwa Wahisani mbalimbali ili kuweza kukamilisha ujenzi wa barabara hii. Tunategemea kupata fedha za utekelezaji wa sehemu tofauti tofauti kati ya Matemanga hadi Songea katika mwaka 2006/07.

35. ***Mheshimiwa Spika,*** kulingana na Mkataba wa Makubaliano, mradi wa Daraja la Umoja (Unity Bridge) unatekelezwa kwa gharama ya dola za Kimarekani 26,884,283 zitakazochangiwa kwa pamoja na Serikali za Msumbiji na Tanzania. Katika mwaka 2006/2007 Serikali ya Tanzania imetenga jumla ya shilingi milioni 3,800.00 na Serikali ya Msumbiji imetenga kiasi cha shilingi milioni 4,500.00 kwa ajili ya mradi huu.

36. ***Mheshimiwa Spika,*** ukanda wa Maendeleo wa Dar es Salaam unaenda sambamba na reli ya TAZARA na barabara ya Dar es Salaam-Tunduma. Ukanda huu unahusisha mikoa ya Pwani, Morogoro, Iringa na Mbeya. Miradi itakayoendelea kutekelezwa katika kipindi cha mwaka 2006/07 ni pamoja na ukarabati wa barabara ya Msimba-Ruaha/Ikokoto-Mafinga, Songea-Makambako, Mafinga-Mgololo na Daraja jipya la Ruvu. Aidha, reli ya TAZARA kati ya Kitete-Mpanga itaendelea kufanyiwa matengenezo.

Ujenzi na Ukarabati wa Barabara Kuu na za Mikoa

37. ***Mheshimiwa Spika,*** katika mwaka wa fedha 2005/06 Wizara iliendelea kutekeleza miradi ya ukarabati na ujenzi wa Barabara Kuu mpya katika mfumo wa kanda kuu za usafirishaji (Trunk Roads Transport Corridors).

Utaratibu huu utahakikisha kwamba barabara zote za kila ukanda zinapitika na kutoa usafiri wa uhakika kati ya kanda moja na nyingine na hivyo kuiwezesha Tanzania kutumia kwa ukamilifu faida ya kijiografia iliyo nayo katika kuziunganisha bandari zetu na nchi tunazopakana nazo.

Mradi Maalum wa Ujenzi wa Barabara Kuu (Special Project)

38. ***Mheshimiwa Spika,*** katika kupunguza tatizo la kuwa tegemezi kwa wahisani na kuongeza kasi ya ujenzi wa barabara nchini, Serikali ilianzisha mpango maalum wa kutekeleza miradi ya barabara kwa kutumia fedha za ndani. Mpango huu ulianza rasmi katika mwaka 2001/02 ambapo Wizara yangu imekuwa ikitekeleza miradi ya ujenzi wa barabara zifuatazo; Somanga-Masaninga na Daraja la Mto Matandu (km 33), Nangurukuru-Mbwemkulu-Mingoyo (km 190) na barabara ya Dodoma-Manyoni-Singida (km 245). Mikataba ya ujenzi wa barabara hizi ilisainiwa mwezi Februari 2003 na tayari ujenzi wa barabara ya Somanga-Masaninga na Daraja la Mto Matandu umekamilika. Ujenzi wa barabara ya Nangurukuru-Mbwemkulu-Mingoyo na barabara ya Dodoma - Manyoni - Singida unaendelea na uko katika hatua mbalimbali za utekelezaji. Aidha, Daraja la Umoja kati ya Tanzania na Msumbiji ambalo mkataba wake wa ujenzi ulisainiwa mwezi Oktoba, 2005 linajengwa kwa kutumia fedha za serikali.

39. ***Mheshimiwa Spika,*** katika mwaka 2006/07 Wizara itaendelea na utekelezaji wa miradi ya barabara kama ilivyoainishwa katika Ilani ya Uchaguzi ya mwaka 2005. Katika kipindi cha miaka mitano kuanzia 2005 hadi 2010 maeneo yatakayopewa kipaumbele ni pamoja na kukamilisha miradi yote ya barabara inayoendelea ambayo ilianzishwa wakati wa Serikali ya Awamu ya Tatu pamoja na kazi za matengenezo ya barabara, na kuanza miradi mingine mipya. Orodha kamili ya miradi ya barabara itakayotekelezwa katika mwaka 2006/07 ni kama ilivyoonyeshwa katika **Kiambatisho Na. 1** (Barabara Kuu) na **Kiambatisho Na. 2** (Barabara za Mikoa).

Usalama Barabarani na Udhibiti wa Uzito wa Magari

40. ***Mheshimiwa Spika,*** Wizara inaendelea kudhibiti uzito wa magari kwa kutumia mizani zisizohamishika na zinazohamishika katika barabara zote kuu. Aidha, Wizara inafanya utafiti wa aina mpya ya teknolojia na mbinu za kupambana na makosa yanayosababisha ajali za barabarani, hasa kutokana na tabia za madereva na ubovu wa magari, kwa lengo la kufanya mabadiliko ya sheria na kanuni za sheria ya barabarani ili ziweze kukidhi matakwa ya hali ya sasa.

MATENGENEZO (MAINTENANCE) YA BARABARA

41. ***Mheshimiwa Spika,*** Sera ya Wizara kuhusu kazi za barabara ni kutoa kipaumbele kwa kazi za matengenezo ya barabara kwa lengo la kutunza na kulinda rasilimali iliyowekezwa kwenye ujenzi na ukarabati ili kuhakikisha barabara zinakuwa katika hali

nzuri kwa muda mrefu kabla ya kuhitaji kufanyiwa ukarabati au kujengwa upya na hivyo kulipunguzia Taifa gharama kubwa zinazoambatana na kazi hizo. Kadhalika, ni dhahiri kuwa kudumisha ubora wa barabara kwa wakati wote kuna manufaa makubwa kiuchumi na kijamii hususan katika kudhibiti gharama za uchukuzi, kudumisha maisha ya vyombo vya uchukuzi, kupunguza ajali za barabarani na kuhakikisha kufikika kwa sehemu zote nchini.

42. ***Mheshimiwa Spika,*** kwa kuzingatia manufaa makubwa yanayotokana na matengenezo hayo ya barabara, Wizara ya Miundombinu inaendelea na utekelezaji wa mikakati iliyojiwekea ya matengenezo ya kawaida (routine maintenance), matengenezo maalumu (periodic maintenance), matengenezo ya sehemu korofi (spot improvement), matengenezo ya dharura (emergency), matengenezo makubwa (backlog maintenance) na matengenezo ya madaraja (bridges maintenance). Mwelekeo wa sasa ni kutekeleza sehemu kubwa ya kazi za matengenezo ya barabara kwa kutumia makandarasi ili kuongeza ufanisi. Hivyo, Wizara inafanya jitihada kuimarisha matumizi ya taratibu za zabuni za usimamizi wa mikataba ikiwa ni pamoja na kusaidia kuinua utendaji wa makandarasi nchini katika mpango mzima wa kuimarisha mtandao wa barabara nchini. Hivi sasa zaidi ya asilimia 90 ya kazi za matengenezo ya barabara zinafanywa na makandarasi.

USAFIRI NA UCHUKUZI KWA NJIA YA BARABARA

43. ***Mheshimiwa Spika,*** katika kipindi cha mwaka 2005/2006, sekta ya usafiri na uchukuzi kwa njia ya barabara imeendelea kuimarika katika kufanikisha shughuli za kiuchumi na kimaendeleo nchini.

Shirika La Usafiri Dar es Salaam (UDA)

44. ***Mheshimiwa Spika,*** Shirika la UDA liliendelea kutoa huduma za usafiri katika jiji la Dar es salaam. Katika kipindi cha 2005/06 Shirika lilikuwa na wastani wa mabasi 22 yaliyoenda barabarani kwa siku. Shirika lilinunua mabasi mapya na kufufua mabasi 10 yaliyokuwa yamesimama. Jumla ya abiria 1,661,296 walibebwa katika mwaka 2005/2006, ikilinganishwa na Mwaka 2004/2005, ambapo jumla ya abiria 1,428,798 walibebwa hii ikiwa ni ongezeko la asilimia 16. Jumla ya mapato kwa kipindi hiki yalikuwa Shilingi milioni 660.397 ikilinganishwa na Mwaka 2004/2005 ambapo jumla ya Shilingi milioni 545.209 zilipatikana. Hii ni ongezeko la

asilimia 21. Katika kipindi cha 2006/07 Wizara itaendelea na taratibu za kurekebisha mfumo wa utendaji wa shirika ili liweze kutoa huduma kwa ufanisi zaidi.

USAFIRI NA UCHUKUZI KWA NJIA YA RELI

Shirika la Reli Tanzania (TRC)

45. ***Mheshimiwa Spika,*** katika mwaka 2005/2006, Serikali ilichukua hatua mbalimbali za kuimarisha TRC. Hatua hizo ni pamoja na kukodisha injini 10 kutoka India, kuagiza reli, mataruma na vifaa vya kutosha kutandika upya kilometa 47 za njia ya reli. Vifaa hivi vinatarajiwa kuwasili nchini mwaka 2006/07. Katika kipindi hicho Shirika lililenga kusafirisha abiria 648,800 lakini likaweza kusafirisha abiria 674,029 na kupita lengo kwa asilimia 4 ikilinganishwa na mwaka 2004/2005 ambapo Shirika lilisafirisha abiria 627,969. Katika kipindi cha Januari hadi Desemba 2005 Shirika lilisafirisha tani 1,128,508 na kupita lengo kwa asilimia 3, licha ya upungufu mkubwa wa mabehewa na vichwa vya treni, pamoja na ubovu wa njia ya reli.

46. ***Mheshimiwa Spika,*** Katika kipindi cha 2006/07, Shirika litaendelea na utekelezaji wa mradi wa kutandika nyaya (optic fibre) za mawasiliano ya simu kati ya Dodoma na Tabora. Aidha Shirika litaendelea kutekeleza mradi wa kutandika upya reli za uzito wa ratili 80 badala ya 56 ambapo jumla ya kilometa 26.5 katika sehemu zilizochakaa zaidi kati ya Tabora na Kigoma zitakarabatiwa. Shirika kwa msaada wa Serikali ya Ubeligiji litaendelea na mradi wa kuimarisha kitengo cha kontena cha Ilala na kujenga vitengo vingine katika miji ya Mwanza na Shinyanga.

Mamlaka ya Reli ya Tanzania na Zambia (TAZARA)

47. ***Mheshimiwa Spika,*** katika mwaka 2005/2006, TAZARA ilisafirisha tani 315,718 za mizigo ikilinganishwa na tani 350,000 zilizopangwa kusafirishwa, sawa na asilimia 90.2% ya lengo. Mamlaka pia ilisafirisha abiria 478,292 kati ya abiria 550,000 waliopangwa kusafirishwa, sawa na asilimia 87.0 ya lengo. Mamlaka pia inaendelea kukamilisha makubaliano ya ushirikiano na Kampuni ya Konkola Copper Mine (KCM) ya Zambia ili kukarabati injini za treni 6 kwa lengo la kukidhi mahitaji ya usafirishaji wa abiria na mizigo.

48. ***Mheshimiwa Spika,*** Katika kipindi cha mwaka 2006/2007, lengo la Mamlaka ni kuongeza ufanisi katika kutekeleza lengo la kusafirisha mizigo tani 700,000 na abiria 1,100,000 na hivyo kuiongezea Mamlaka mapato zaidi. Aidha, Serikali za Tanzania na

Zambia zinaendelea na mazungumzo na Serikali ya Watu wa China kuhusu kuboresha utendaji wa Mamlaka.

Usafiri na Uchukuzi Kwa Njia ya Maji

49. ***Mheshimiwa Spika,*** huduma za Usafirishaji kwa njia ya maji zimegawanyika katika sehemu kuu tatu ambazo ni uchukuzi baharini, huduma za bandari na uchukuzi katika maziwa. Uchukuzi wa baharini katika kipindi cha 2005/2006 umekuwa ukiendeshwa na kampuni kutoka nje ya nchi na kwa kiasi kidogo kampuni za ndani ya nchi kama Kampuni ya Meli ya China na Tanzania (SINOTASHIP). Huduma za bandari zimekuwa zikitolewa na Mamlaka ya Usimamizi wa Bandari Tanzania (TPA). Uchukuzi katika maziwa unaendelea kutolewa na Kampuni ya Huduma za Meli katika Maziwa (MSCL) pamoja na sekta binafsi. Serikali imefanya juhudi za kuimarisha na kuboresha miundombinu ya huduma za usafiri majini na kuweka mazingira mazuri ya kuwezesha sekta binafsi kutoa huduma.

Mamlaka ya Usimamizi wa Bandari Tanzania (TPA)

50. ***Mheshimiwa Spika****,* Mamlaka ya Usimamizi wa Bandari Tanzania (TPA) imeendelea kupata mafanikio makubwa katika kuziendeleza bandari za mwambao kwa kuzifanya kuwa za kisasa na zenye kuhimili ushindani mkubwa kibiashara kikanda.

Hata hivyo, Mamlaka iliendelea kukabiliwa na changamoto mbalimbali ikiwa ni pamoja na kuwepo kwa miundombinu chakavu katika bandari hizi, kuzorota kwa hali ya uchumi na kisiasa katika nchi zitumiazo bandari za Mamlaka zikiwemo DRC na Burundi, uwezo mdogo wa vyombo vya usafirishaji wa nchi kavu ambao unaathiri uondoshaji wa bidhaa zinazopitia bandarini, kuongezeka kwa ushindani wa kibiashara katika bandari za ukanda wa Mashariki na Kusini mwa Afrika pamoja na mabadiliko ya kibiashara. Changamoto hizi zimekuwa zikipunguza utendaji wa Mamlaka kibiashara, na kimapato kwa karibu asilimia 30.

51. ***Mheshimiwa Spika,*** katika kukabiliana na changamoto hizo, kipindi cha 2006/2007 Mamlaka itafanya utafiti kubaini mahitaji muhimu (Ports Master Plan Study). Aidha, Mamlaka itaboresha maeneo ya kazi ili kulinda ufanisi na ubora wa rasilimali iliyopo, kuinua uwezo wa bandari kwa kukarabati na kubadilisha vifaa na maeneo ya kuhudumia meli na mizigo. Mpango mwingine ni ununuzi wa pantoni ya kupokelea abiria na mizigo kutoka kwenye meli (landing pantoon) katika bandari ya Kigoma.

UCHUKUZI WA MASAFA MAREFU BAHARINI

Kampuni ya Meli ya Serikali ya China na Tanzania (SINOTASHIP)

52. ***Mheshimiwa Spika,*** Kampuni ya meli ya SINOTASHIP inayojishughulisha na usafirishaji kwa meli wa masafa marefu baharini inamilikiwa na Serikali ya Jamhuri ya Muungano wa Tanzania na Jamhuri ya Watu wa China. Katika mwaka 2005 kampuni ilikuwa na meli tatu zenye uwezo wa kubeba jumla ya tani 46,645 kwa wakati mmoja.

53. ***Mheshimiwa Spika****,* kwa kipindi cha mwaka 2005, kampuni ilifanya biashara pungufu kwa asilimia 17.6 kutokana na mfumuko mkubwa wa bei ya mafuta na uhaba wa mizigo toka pwani ya Mashariki mwa Afrika. Kampuni ina mpango wa kuongeza meli moja katika kipindi cha mwaka 2006/2007 na kusafirisha tani 250,000 na kupata faida ya dola milioni 1.5.

Usafiri na Uchukuzi katika Maziwa

54. ***Mheshimiwa Spika,*** katika mwaka 2005/2006 Kampuni ya Huduma za Meli kwenye Maziwa (MSCL) iliendelea kutoa huduma za uchukuzi na usafiri kwenye maziwa ya Victoria, Tanganyika na Nyasa ikishirikiana na sekta binafsi. Katika kipindi hicho MSCL ilisafirisha asilimia 28 zaidi ya mizigo ikilinganishwa na mwaka 2004/2005. Aidha, kampuni ilisafirisha abiria pungufu kwa asilimia 1.0 ikilinganishwa na mwaka 2004/2005. Kampuni iliweza kukusanya jumla ya mapato ya shilingi bilioni 6.66 ikilinganishwa na shilingi bilioni 5.64 zilizokusanywa mwaka 2004/2005. Katika mwaka 2006/2007 Kampuni imekusudia kuzifanyia matengenezo meli zake ili kuongeza ufanisi.

55. ***Mheshimiwa Spika,*** uchukuzi katika maziwa ulikabiliwa na changamoto ya kushuka kwa kina cha maji katika maziwa makuu na hivyo kusababisha usumbufu mkubwa wakati wa kuegesha meli, na kushindwa kubeba abiria na mizigo kwa uwezo wake. Hali hii ilisababisha kushuka kwa shehena za mizigo na abiria katika bandari zetu hasa ziwa Tanganyika. Pia, kuna tatizo la ajali linalohusisha vyombo vidogo vya abiria, mizigo na uvuvi. Kwa kuzingatia umuhimu wa usalama wa vyombo vya majini, SUMATRA imeendelea kuimarisha ukaguzi wa usalama wa vyombo hivi na kuwaelimisha Wadau

umuhimu wa kuzingatia sheria za usalama wa vyombo vya usafiri majini.

Mamlaka ya Udhibiti wa Usafiri wa Nchi Kavu na Majini (SUMATRA)

56. ***Mheshimiwa Spika,*** katika mwaka 2006/2007, Mamlaka inatarajia kutekeleza majukumu kwa kuandaa semina, warsha na kutumia redio, television, magazeti, vipeperushi, na pia kwa kushirikiana na wadau ili kuweza kuboresha ufanisi wa utoaji mizigo bandarini, kuimarisha ukaguzi wa vyombo vya usafiri majini, kuandaa mpango wa usalama wa usafiri wa reli na kutoa leseni za vyombo vya usafirishaji.

57. ***Mheshimiwa Spika,*** SUMATRA itaendelea kutekeleza majukumu ya ukaguzi wa ulinzi na usalama wa vyombo vya usafiri majini kwa kuzingatia sheria ya Merchant Shipping Act 2003 na kusimamia viwango vya huduma na sheria za kimataifa zinazosimamiwa na Shirika la Kimataifa la Usafiri wa Majini (IMO).

Mamlaka inajenga kituo cha kuongozea meli na kutafuta meli zilizopotea au kupata ajali katika eneo la bandari ya Dar es Salaam kwa kutumia vifaa vya mawasiliano vya ubora wa kimataifa.

USAFIRI WA ANGA

58. ***Mheshimiwa Spika,*** huduma za usafiri wa anga ziliendelea kutolewa katika kiwango cha kuridhisha. Abiria waliosafiri kwa ndege ndani na nje ya nchi walikuwa 2,218,594 ikilinganishwa na abiria 1,950,383 mwaka uliopita. Hili ni ongezeko la asilimia 13.7. Aidha, idadi ya abiria waliosafiri humu nchini katika kipindi cha mwaka 2005/2006 iliongezeka kwa asilimia 12.4 ambapo idadi ya safari za ndege za kimataifa na za ndani iliongezeka na kufikia safari za ndege 188,594 mwaka 2005/2006, sawa na ongezeko la asilimia 7.8.

Usalama wa Usafiri wa Anga

59. ***Mheshimiwa Spika,*** Mamlaka ya Usalama wa Usafiri wa Anga (TCAA) imeendelea kutoa taarifa za usalama wa anga (aeronautical information services) kwa saa 24 katika uwanja wa kimataifa wa Mwalimu J. K. Nyerere na kwa saa 13 katika viwanja vya Arusha, Dodoma, Mwanza na Zanzibar. Aidha imeendelea kutoa

huduma za kuongoza ndege saa 24 katika kituo kikuu cha mawasiliano ya kuongoza ndege (ACC- Dar es Salaam) kinachojumuisha nchi za Tanzania, Burundi na Rwanda; uwanja wa ndege wa kimataifa wa Mwalimu J. K. Nyerere, uwanja wa Mwanza, na uwanja wa kimataifa wa Zanzibar; kwa saa 13 katika viwanja vya Arusha, Dodoma, na Pemba na kwa saa 8 katika viwanja vya Kigoma, Tabora, Iringa, Mbeya, Mtwara, Songea na Tanga. Pia Mamlaka imekamilisha kufunga mtambo wa usambazaji wa mawimbi ya radio (en-route VHF relay station) huko Matogoro, Songea.

60. ***Mheshimiwa Spika,*** vifaa vya radio vya kuchunguza hali ya utendaji wa mitambo ya kuongozea ndege vilifungwa katika kiwanja cha Arusha, na vifaa vya radio za dharura (121.500mhz) vilifungwa kwenye viwanja vya Dodoma na Kigoma. Mamlaka ilikamilisha zoezi la kuhakiki na kudhibiti viwango sahihi vya huduma ya mitambo ya kuongoza ndege kulingana na viwango vya Shirika la Kimataifa la Usalama wa Anga (ICAO) katika viwanja vya Mwalimu J. K. Nyerere, Kilimanjaro, Zanzibar na Mwanza.

61. ***Mheshimiwa Spika,*** nchi za Afrika ya Mashariki kupitia mradi wa "Civil Aviation Safety Project"; zimeweza kuboresha sheria za usalama wa anga na kuzifanya ziwe linganifu kwa nia ya kutekeleza ibara ya 92 ya mkataba wa Jumuia ya Afrika ya Mashariki ya kuongeza ushirikiano katika matumizi ya rasilimali pamoja na watalaam. Ili kuhakikisha usalama wa viwanja vya ndege, ukaguzi wa mipangilio ya usalama (airport security arrangements) katika kiwanja cha Kimataifa cha Mwalimu J. K. Nyerere na programu ya usalama (Civil Aviation Security Programme) ulifanywa na Shirika la Kimataifa la Usafiri wa Anga (ICAO). TCAA inaendelea kufanya kaguzi kama hizi katika viwanja vyote nchini ili kutekeleza viwango vya usalama wa anga na kufunga mitambo na vifaa mbali mbali katika viwanja vya Dar es Salaam, Zanzibar, Mwanza, Kilimanjaro, Songwe, Tabora na Kigoma.

Viwanja vya Ndege

62. ***Mheshimiwa Spika,*** katika mwaka 2005/2006, Mamlaka ya viwanja vya Ndege Tanzania (TAA) iliendelea kuhudumia viwanja vya ndege kwa kuzingatia sera ya kuwezesha viwanja vya ndege kujiendesha kibiashara, kujitosheleza na kujitegemea. Mamlaka inaendelea na matengenezo ya miundombinu na uboreshaji wa mitambo katika kiwanja cha Mwl J.K.Nyerere kwa kukarabati njia ya kurukia ndege na maegesho ya ndege. Katika kuimarisha usalama wa viwanja vya ndege hatua zilizochukuliwa ni pamoja na ununuzi wa

mitambo ya kutambua mabomu, ukaguzi wa mizigo na abiria na ya kutambua vyuma na vitu vingine vya hatari.

Kuhusu ujenzi wa kiwanja kipya cha Songwe, Mbeya kazi zilizotekelezwa ni pamoja na Ujenzi wa jengo la kufikia abiria (arrival terminal), kituo cha zimamoto, na kituo cha kuongozea ndege. Kuhusu kiwanja cha ndege cha Mwanza, matengenezo yaliyofanywa ni ujenzi wa uzio kuzunguka kiwanja kwa ajili ya kuimarisha usalama na sehemu ya maegesho ya ndege za mizigo na abiria pamoja na viungio.

63. ***Mheshimiwa Spika,*** katika mwaka 2006/2007 Mamlaka inatarajia kutekeleza yafuatayo; kuweka mtambo maalum wa kuona kwa njia ya televisheni (CCTV) katika kiwanja cha ndege cha kimataifa cha Mwalimu J.K.Nyerere kufanya matengenezo ya miundombinu na uboreshaji wa mitambo katika kiwanja hicho, kushirikisha sekta binafsi katika uendelezaji wa viwanja vya ndege nchini matengenezo ya maeneo ya maegesho ya ndege za mizigo na abiria pamoja na viungio vyake kwenye uwanja wa Songwe, kununua na kusimika mitambo kwa ajili ya kuhudumia na kuhakiki abiria na mizigo. Kazi za ujenzi wa kiwanja hicho inatarajiwa kukamilika ifikapo Julai 2007.

Kampuni ya Ndege Tanzania (ATCL)

64. ***Mheshimiwa Spika,*** kampuni ya Ndege Tanzania (ATCL) iliendelea kutoa huduma ya usafiri wa anga kwa kiwango cha wastani. Hadi kufikia mwisho wa mwaka 2005 ATCL iliweza kuhudumia vituo 8. Hivi sasa Kampuni ina ndege 2 aina ya Boeing 737-200 ambapo moja ni mali ya Kampuni na moja ya kukodi. ATCL inakabiliwa na changamoto kubwa ambayo ni kufanya biashara endelevu ili kukabili ushindani uliopo kwenye usafiri wa anga ndani na nje ya nchi ambapo mashirika mengine yanaendesha biashara ya usafiri wa anga. Hivi sasa Serikali iko katika hatua za kuvunja mkataba na Shirika la Ndege la Afrika ya Kusini (SAA) huku ikitafuta mustakabali wa biashara ya usafiri wa ndege wa kimataifa.

Kampuni inayosimamia Mali za iliyokuwa ATC (ATHCO)

65. ***Mheshimiwa Spika****,* katika mwaka 2005/06 ATHCO ilikusanya jumla ya Shilingi bilioni 1.24 kutokana na mauzo ya nyumba, ada ya tenda, makusanyo ya madeni na mauzo ya mali nyinginezo. Aidha, katika kipindi 2006/07 Kampuni inatarajia kukamilisha taratibu za kuhamisha umiliki wa nyumba tano zilizoko Johannesburg, Lusaka na Nairobi, kuuza mali zisizohamishika

zilizoko KIA, kukamilisha uuzaji wa nyumba zilizoko Dar es salaam, KIA, Harare na Lusaka na kukamilisha kesi 27 zilizopo mahakamani na katika vyombo mbalimbali.

Wakala wa Ndege za Serikali (TGFA)

66. ***Mheshimiwa Spika,*** katika kipindi cha 2005/2006, Wakala wa Ndege za Serikali uliendelea kufanya kazi zake kwa ufanisi kwa kutumia ndege nne katika kutoa huduma zake kwa viongozi. Katika mwaka 2006/07 Wakala una lengo la kudumisha na kuboresha usalama, aina na ubora wa huduma zake.

Wakala wa Barabara (TANROADS)

67. ***Mheshimiwa Spika,*** katika kipindi cha 2005/06 TANROADS ilifanyia matengenezo barabara kuu na barabara za mikoa zenye urefu wa kilomita 13,799 na madaraja 1,503. Kati ya hizo, kilometa 4,789.7 na madaraja 799 ni kwa upande wa barabara kuu na kilometa 9,009.6 na daraja 704 ni kwa barabara za mikoa. Fedha zilizotumika ni shilingi 22,893.772 milioni kutoka Mfuko wa Barabara ambapo shilingi 15,512.562 milioni zilitumika kwenye barabara kuu na shilingi 10,381.210 milioni kwenye barabara za mikoa.

Aidha, Wakala utaongeza kasi ya kutoa ushauri wa kiufundi kwa Wahandisi wa Halmashauri za Wilaya na Miji, kufanya ukaguzi wa mara kwa mara na kusimamia kazi za barabara Wilayani kwa kushirikiana na Wahandisi wa Mikoa. Utaratibu huu una lengo la kuboresha utendaji na matumizi ya fedha (value for money).

Matengenezo kutokana na fedha za Wahisani

68. ***Mheshimiwa Spika,*** Wahisani mbalimbali wanashiriki moja kwa moja katika miradi ya matengenezo ya barabara; kama vile EU katika mikoa ya Ruvuma na Iringa chini ya mradi wa 'Ruvuma and Sourthen Iringa Roads Maintenance' (RUSIRM), mradi wa STABEX unaohusisha mikoa minane inayolima zao la kahawa ya Arusha, Kilimanjaro, Kagera, Tanga, Mbeya, Ruvuma, Kigoma na Mara. Serikali ya Japan inafadhili mradi wa miaka mitatu wa kuongeza uwezo wa usimamizi wa matengenezo ya barabara.

Mpango wa Matengenezo ya Barabara mwaka 2006/07

69. ***Mheshimiwa Spika,*** mpango wa matengenezo ya barabara pamoja na madaraja kwa mwaka 2006/07, ni kuzifanyia matengenezo barabara kuu na barabara za mikoa zenye urefu wa kilomita

28,801.25 na madaraja 2,177. Kati ya hizo, kilometa 9,804.30 na madaraja 1,117 ni kwa upande wa Barabara Kuu na kilometa 18,996.95 na daraja 1,060 ni kwa Barabara za Mikoa. Fedha iliyopangwa kutumika ni shilingi 90,670.869 milioni ambapo shilingi 53,322.37 milioni ni za Mfuko wa Barabara, shilingi 870 milioni ni kutoka Serikali Kuu na shilingi 36,478.499 milioni ni kutoka kwa wahisani. Mchanganuo wa Mpango wa Matengenezo ya Barabara kwa mwaka 2006/07 umeonyeshwa katika **Kiambatisho Na. 3**

WAKALA WA MAJENGO YA SERIKALI (TBA)

70. ***Mheshimiwa Spika,*** katika mwaka 2005/06 Wakala uliweza kukusanya jumla ya shilingi 11,998 milioni ambapo kati ya hizo, shilingi 8,092.3 milioni zilitokana na mauzo ya nyumba za Serikali. Aidha, Wakala uliweza kujenga majengo 3 ya ghorofa Dar es Salaam, kuendeleza ujenzi wa nyumba katika Wilaya mpya za Chato, Mkinga, Siha, na Nanyumbu, kukamilisha ujenzi wa nyumba kubwa 50 kati ya 300 Dodoma ambapo nyumba nyingine 250 ziko katika hatua za mwisho, kukamilisha ujenzi wa nyumba 10 za gharama nafuu Mkoani Manyara, nyumba 7 Mkoani Kagera na 10 Mkoani Singida. Aidha, Wakala uliendelea kukamilisha ujenzi wa nyumba 38 mikoani, ujenzi wa nyumba 91 za Viongozi Dar es Salaam, Ujenzi wa nyumba za Watumishi katika Mikoa yote Tanzania Bara, kukarabati nyumba za Serikali na kuendelea na ujenzi wa ofisi za Makao Makuu ya Wakala katika Mkoa wa Manyara. Jumla ya fedha zilizotumika ni shilingi 9,808.64 milioni.

71. ***Mheshimiwa Spika,*** katika mwaka 2006/07 Wakala umepanga kujenga majengo 4 ya ghorofa Dar es Salaam na mawili Arusha, kujenga nyumba za viongozi katika mikoa mbali mbali zikiwemo nyumba za Majaji, kuendelea na matengenezo ya kawaida ya nyumba pamoja na ofisi za Serikali, kutafuta viwanja jijini Dar es Salaam kwa ajili ya ujenzi wa nyumba na kuhifadhi jengo moja la kihistoria Mkoani Lindi.

Wakala wa Ufundi na Umeme (TEMESA)

72. ***Mheshimiwa Spika,*** Wakala wa Ufundi na Umeme (Tanzania Electrical, Mechanical and Electronics Services Agency – TEMESA), unashughulikia matengenezo ya magari na mitambo, pikipiki, mifumo ya umeme, mabarafu na vifaa vya Elektroniki. Aidha, Wakala unaendesha vivuko vya Serikali na ukodishaji wa magari na mitambo. Katika mwaka 2005/2006, Wizara itafanya mapitio ya

majukumu ya TEMESA kwa lengo la kuainisha shughuli ambazo zitaendelea kufanywa na Wakala kulingana na malengo mapya ya Wizara ya Miundombinu.

Mamlaka ya Mawasiliano Tanzania (TCRA)

73. ***Mheshimiwa Spika,*** Mamlaka ya Mawasiliano Tanzania (TCRA) ni msimamizi mkuu wa shughuli za mawasiliano, posta na utangazaji nchini. Katika kipindi cha mwaka 2005/2006, Mamlaka imeendelea na shughuli zake kwa ufanisi. Katika jitihada zake za kusogeza huduma karibu na wadau, Mamlaka imefungua ofisi za kanda katika mikoa ya Arusha, Mwanza na pia Zanzibar. Aidha, Mamlaka imenunua mitambo minne ya kudhibiti masafa ili kupanua vituo hivyo kwenye mikoa ya Arusha, Mbeya, Mwanza na Dar es salaam.

74. ***Mheshimiwa Spika,*** mipango ya Mamlaka kwa mwaka 2006/07 ni kuwa na wataalamu na vitendea kazi vya kutosha, kuhakikisha watoa huduma za takwimu (data) na intaneti (Internet Service Providers) wanajiunganisha kwenye mitambo ya kuunganisha mawasiliano hayo kitaifa (Internet Exchange points - IXPs) ili kupunguza gharama kwa watumiaji kwa kutotumia njia na masafa ya kimataifa wakati wa kufanya mawasiliano ndani ya nchi, kuwezesha nchi kuwa na mhimili wa Teknolojia ya Habari na Mawasiliano ya kisasa na yenye uwezo mkubwa na kuendelea kushirikiana na Baraza la Watumiaji wa Huduma za Mawasiliano pamoja na jumuiya za watoa huduma za mawasiliano ili kuhakikisha kuwa viwango vinavyotozwa vinakuwa vya bei nafuu.

KAMPUNI YA SIMU TANZANIA (TTCL)

75. ***Mheshimiwa Spika,*** hadi kufikia Mei, 2006 TTCL ilikuwa na wateja wapatao 145,000 ikilinganishwa na wateja 154,420 kwa mwaka 2005. Kupungua kwa idadi ya watumiaji wa huduma ya simu za msingi kunatokana na wateja wengi kutumia zaidi huduma za simu za mkononi. Huduma hii ya simu za msingi imekuwa ikitumika zaidi sehemu za maofisini na nyumbani. Katika mwaka 2005/06, Kampuni ilikamilisha mradi wa uboreshaji wa huduma kwa wateja kwa kutumia teknolojia ya "Asymetric Digital Subscriber Lines (ADSL)". Aidha, Kampuni imeweka mitambo mipya katika miji ya Nachingwea, Liwale, Ruangwa, Itigi, Malya, Ngudu na Misungwi. Kazi ya kuondoa mitambo 23 ya kukoroga (manual boards) iliyobaki kote nchini inaendelea. Ujenzi wa mitambo hiyo unategemewa kukamilika katika mwaka huu wa 2006/07. Miradi mingine iliyokamilishwa ni

ujenzi wa njia kuu (Digital Microwave Backbone) na uwekaji wa mitambo mipya ya "microwave" katika njia kuu mbali mbali.

76. ***Mheshimiwa Spika,*** katika mwaka huu wa 2006/2007, TTCL imepanga kutumia jumla ya Shilingi bilioni 74 kwa ajili ya utekelezaji wa mpango wake wa maendeleo. Miradi itakayotekelezwa ni ujenzi wa Njia kuu za "Digital Microwave" kati ya Dar es Salaam na Dodoma na Dar es Salaam/Tanga/Arusha. Aidha, upanuzi utafanyika kutoka njia 1,890 za sasa kufikia njia 3,780. Pia mitambo mipya itawekwa kati ya Tanga na Arusha na kuondoa mitambo michakavu ambayo vipuri vyake havipatikani. Hali kadhalika, mitambo itawekwa kati ya Dodoma na Arusha kupitia Babati na hivyo kuwezesha kupatikana njia nyingine mbadala kwenda na kutoka Arusha.

77. ***Mheshimiwa Spika,*** kazi nyingine itakayofanyika ni uwekaji wa mitambo ya kuwezesha kupata huduma bora za takwimu na intaneti katika makao makuu ya Mikoa na baadhi ya Wilaya. Uwekaji wa njia kuu kwa kutumia Mikongo ya Kigae (Optical Fibre Cable) ili kuboresha huduma za mawasiliano. Sehemu zitakazonufaika na huduma hii ni Dar es Salaam/Dodoma kwa kutumia njia iliyojengwa na TRC, Dar es Salaam/Arusha kwa kutumia njia inayokusudiwa kujengwa na TANESCO na Arusha/Musoma/Mwanza itakayojengwa na TTCL. Miradi hii inategemewa kukamilika ifikapo Machi, 2007. Aidha, katika jiji la Dar es Salaam kutawekwa mtandao wa "optical fibre" ili kuimarisha uunganishaji wa majengo na wateja wakubwa ili wapate huduma bora na za kisasa.

78. ***Mheshimiwa Spika,*** TTCL ina lengo la kuboresha mawasiliano na nchi zingine kwa urahisi zaidi kwa kutumia mikongo ya kigae itakayopitishwa chini ya bahari ya Hindi (Submarine Optical Fibre Cable) kuanzia Durban hadi Djibouti kupitia Dar es Salaam. Huduma hii pia itaboresha njia za mawasiliano kati ya nchi za Afrika Mashariki na nchi za mabara ya Ulaya na Asia. Huduma hii itakuwa na uwezo mkubwa na itapunguza gharama za mawimbi ya sauti kupitia kwenye "satélite". Aidha, TTCL itakamilisha uboreshaji wa huduma kwa kuondoa simu za kukoroga na kuweka mitambo ya kisasa kwenye vituo vya Mtera, Mvumi, Mwakaleli, Lwangwa, Litembo, Liuli, Itigi, Misungwi, Ngudu, Mallya, Malampaka, Urambo, Sikonge, Ruangwa, Nachingwea, Mikindani, Ndanda, Makiungu, Liwale na Kaliua. Kazi hii itakamilika ifikapo Juni, 2007.

Kampuni ya Simu 2000

79. ***Mheshimiwa Spika,*** katika mwaka 2005/2006 Kampuni ya Simu 2000 imeuza nyumba tisa na viwanja vitatu na kufanikiwa kulipa kiasi cha shilingi bilioni 3.97 kwa Shirika la Hifadhi ya Jamii (NSSF) ambazo ni pensheni na kamisheni. Aidha, Kampuni iliweza kuchangia HAZINA kiasi cha shilingi bilioni 2.0.

Kampuni imekamilisha ulipaji wa deni la shilingi bilioni 10.96 la pensheni la wafanyakazi wa Shirika la Posta na Simu la Afrika Mashariki waliorithiwa na Kampuni ya Simu Tanzania (TTCL). Kampuni inaendelea kutekeleza majukumu yake ya kuuza mali zilizobakia na kutatua matatizo yanayojitokeza ya wastaafu hao ikiwa ni pamoja na kesi zilizorithiwa na zilizojitokeza katika uendeshaji wa Kampuni, na ukamilishaji wa miliki ya baadhi ya mali zenye utata ambazo hazijauzika.

Huduma ya simu za mkononi

80. ***Mheshimiwa Spika,*** huduma za simu za mkononi zimeendelea kupanuka katika mikoa yote Tanzania Bara na Visiwani. Huduma hizi zimeendelea kutolewa na Kampuni za Vodacom, Celtel, Tigo na Zantel. Hadi kufikia Mei, 2006 Kampuni hizi zilikuwa na wateja 3,855,190 waliounganishwa na huduma ya simu za mkononi ikilinganishwa na wateja 3,389,787 kwa mwaka 2005. Ongezeko hili linaonyesha kuwa huduma ya simu za mkononi imekuwa sehemu ya mahitaji muhimu ya kila siku kwa wananchi katika shughuli zao za maendeleo.

Shirika la Posta Tanzania (TPC)

81. ***Mheshimiwa Spika,*** katika kipindi cha mwaka 2005 Shirika liliendelea kutekeleza majukumu yake kwa kiwango cha wastani. Katika kipindi hiki barua zilizotumwa na kusambazwa kupitia mtandao wa Posta ndani ya nchi zilikuwa milioni 17.7 zikiwa ni pungufu kwa asilimia 8 ikilinganishwa na milioni 19.4 zilizotumwa mwaka 2004. Barua zilizotumwa nje ya nchi zilikuwa milioni 7.9 ambazo ni ongezeko la asilimia 12. Vifurushi vilivyotumwa katika soko la ndani vimeongezeka kwa asilimia 8 hadi kufikia vifurushi 44,277 vya mwaka 2005. Vifurushi vilivyotumwa nje ya nchi vilipungua kwa asilimia 5 kutoka vifurushi 6,921 vya mwaka 2004 hadi kufikia vifurushi 6,541 vya mwaka 2005. Barua zilizosajiliwa Posta zilizotumwa katika soko la ndani katika kipindi cha mwaka 2005 zilikuwa 428,516 ambazo ni pungufu kwa asilimia 19 zikilinganishwa na rejista 529,158 za mwaka 2004. Pia rejista zilizotumwa katika soko la nje zilikuwa 60,368 zikiwa ni pungufu kwa asilimia 14 zikilinganishwa na rejista 70,729 za mwaka 2004.

82. ***Mheshimiwa Spika,*** katika mwaka 2006/2007 shirika limekusudia kutumia teknolojia ya kompyuta katika mawasiliano. Mradi huu utahusisha utoaji wa huduma kwa njia ya kompyuta katika ofisi zote kuu za posta za mikoa na kuimarisha biashara za ki-electroniki (e-business), kuboresha Majengo ya Posta, kujenga Majengo mapya ya wilayani, kufungua posta ndogo katika maeneo ya Kicheba (Tanga), Bereko (Dodoma) na Posta kamili katika maeneo ya Nyakato (Mwanza) na Namanga (Arusha). Aidha, Shirika litakamilisha awamu ya mwisho ya mradi wa "Counter Automation".

Teknolojia ya Habari na Mawasiliano (ICT)

83. ***Mheshimiwa Spika,*** katika mazingira ya uchumi wa soko, jamii inaweza kutumia huduma za ICT kuweza kupata masoko, biashara, elimu, huduma za afya, bei za mazao na pembejeo, hali ya hewa, taarifa za utalii na usafiri. Hii inadhihirisha kuwa ICT ni teknolojia mtambuka inayotoa fursa katika maendeleo ya sekta zote za kijamii na kiuchumi. Kwa kuzingatia mabadiliko ya mifumo yanayoendelea katika sekta ya mawasiliano, Tanzania imeweza kuwa na mafanikio mbalimbali katika matumizi ya Teknolojia ya Habari na Mawasiliano (ICT) kwa kuwa na Kituo cha Kupitishia Mawasiliano ya Intaneti (Tanzania Internet Exchange Point -TIX) chenye lengo la kuhakikisha watumiaji wa intaneti wanabadilishana mawasiliano bila ya kupitia nchi mbadala na hivyo kupunguza gharama. Katika mwaka 2005/2006 kituo kilikuwa kimewaunganisha watoa huduma za intaneti 25. Aidha, matumizi ya ICT katika utoaji wa huduma za benki yamepiga hatua. Karibu benki zote zina huduma za "Automatic Teller Machine" (ATM) ambazo zimerahisisha sana huduma za benki kwa mteja. Huduma za mabenki zimerahisishwa pia kwa kuunganisha mabenki mbalimbali na matawi yao, na mawasiliano ya benki moja kwenda benki nyingine. Aidha, taasisi nyingi za elimu zinatumia mtandao kwa ajili ya huduma mbali mbali.

Jamii Habari

84. ***Mheshimiwa Spika,*** Jamii Habari ni moja ya mikakati ya kimataifa iliyobuniwa kwa lengo la kuleta maendeleo ya kijamii na kiuchumi kwa kupambana na umaskini duniani na kupunguza tofauti za kiuchumi zitokanazo na kutokupata habari. Hivi sasa Serikali inaandaa Programu ya kuhamasisha na kuelimisha wananchi katika ngazi zote kuhusu umuhimu wa matumizi ya ICT katika kufanikisha ujenzi wa Jamii Habari; kuhimiza uwekezaji na uendelezaji wa miundombinu muhimu, ikiwemo ile ya ICT, kwa

kushirikiana na wadau wa nje na wa ndani ya nchi; kuandaa na kutekeleza mkakati wa kujenga uwezo wa wataalam wa fani ya ICT wa ngazi zote (human capacity building) na kufanya mapitio ya sheria, taratibu na kanuni zote nchini ili kufanya marekebisho kwa lengo la kuwezesha matumizi ya ICT katika mchakato wa ujenzi wa Jamii Habari.

HUDUMA ZA HALI YA HEWA

85. ***Mheshimiwa Spika,*** Mamlaka ya Hali ya Hewa Tanzania (TMA) imeendelea kutekeleza wajibu wake wa kuhakiki na kuratibu huduma za hali ya hewa nchini. Katika mwaka 2005/2006 Mamlaka iliweza kuanzisha huduma za hali ya hewa katika kiwanja kipya cha Ibadakuli - Shinyanga na kuweka vituo vinavyojiendesha vyenyewe Tabora na Kibondo na kujenga uwezo wa watumishi wake. Katika mwaka 2006/07 Mamlaka ina mpango wa kununua rada ya kisasa ili kuboresha utoaji huduma zake.

Baraza na Bodi zilizoko Chini ya Wizara

86. ***Mheshimiwa Spika,*** Wizara inasimamia Baraza na Bodi mbalimbali zinazohusika na uratibu wa shughuli za kisekta kama vile uhandisi, ukandarasi, usimamizi wa vifaa, ubunifu wa majengo na ukadiriaji wa majenzi.

Baraza la Taifa la Ujenzi (NCC)

87. ***Mheshimiwa Spika,*** katika 2005/2006, Baraza lilikamilisha programu ya utekelezaji wa Sera ya Ujenzi, kukamilisha rasimu ya miongozo ya kiufundi ya namna ya kupata wabia (PPP), kusimamia miradi na kufanya Marekebisho ya Sheria Na. 20 ya mwaka 1979. Aidha, Baraza limetayarisha mkataba mdogo kuhusu kazi za ujenzi wa majengo (Sub-contract Agreement for Building Works) na kusimamia mradi wa ujenzi wa nyumba kwa kutumia mianzi unaotekelezwa katika Wilaya za Kyela na Rungwe Mkoani Mbeya. Katika mwaka 2006/07 Baraza litaendelea na jitihada za kuhakikisha Mfuko wa Maendeleo ya Sekta ya Ujenzi (Construction Industry Development Fund – CIDF) unaanza kufanya kazi na kuendeleza maandalizi ya mazingira mazuri ya utekelezaji wa miradi ya ujenzi kwa njia ya Ubia kati ya Sekta ya Umma na Sekta Binafsi (PPPs).

Bodi ya Mfuko wa Barabara (RFB)

88. ***Mheshimiwa Spika,*** katika mwaka 2005/2006, Bodi ilikusanya Shilingi bilioni 80.413 ikilinganishwa na Shilingi bilioni 73

za mwaka 2004/2005. Aidha, Bodi ilifanya utafiti wa jinsi ya kupanua mapato ya Mfuko wa Barabara kwa ajili ya matumizi endelevu ya barabara. Katika mwaka wa fedha 2006/07 Bodi inatarajia kukusanya jumla ya shilingi 77,123.9 milioni ikiwa ni mapato yanayotokana na vyanzo vyake mbali mbali na kuzigawa kwa watekelezaji ambao ni Wakala wa Barabara (TANROADS), Ofisi ya Waziri Mkuu - TAMISEMI, Wizara ya Miundombinu pamoja na Bodi yenyewe.

Bodi ya Usajili wa Wahandisi (ERB)

89. ***Mheshimiwa Spika***, katika mwaka 2005/2006, Bodi iliweza kusajili wahandisi 533 na makampuni ya ushauri wa kihandisi yalisajiliwa 17. Aidha, Bodi ilikamilisha maandalizi ya utekelezaji wa utaratibu wa mafunzo ya kujiendeleza kitaaluma kwa wahandisi wote, kutembelea mikoa 11 na kukagua shughuli za kihandisi pamoja na maendeleo ya wahandisi wahitimu wanaofanya mafunzo ya vitendo na kusimamia utekelezaji wa mpango wa mafunzo ya vitendo kwa wahandisi wahitimu 521 kwa lengo la kuwawezesha kupata uzoefu wa kutosha wa kufanya kazi za kihandisi.

90. ***Mheshimiwa Spika,*** katika mwaka 2006/2007 Bodi ina lengo la kusajili wahandisi 620 na kampuni za ushauri wa kihandisi 20, kusimamia utekelezaji wa mpango wa mafunzo ya vitendo kwa wahandisi wahitimu wapatao 700, kuendelea kufanya kaguzi ya shughuli za kihandisi nchini ili hatimaye shughuli zote za kihandisi ziwe zinafanywa na wahandisi waliosajiliwa kwa kufuata maadili ya utendaji kazi za kihandisi.

Bodi ya Taifa ya Usimamizi wa Vifaa (NBMM)

91. ***Mheshimiwa Spika,*** Katika mwaka 2005/06, Bodi ilisajili wataalamu 89 na kuwatahini wataalamu 1,838 wa ngazi mbalimbali. Aidha, Bodi iliendesha mafunzo endelevu (Continued Professional Development) kwa njia ya warsha, semina na makongamano ambapo jumla ya warsha na semina 9 ziliendeshwa kwa wataalamu wa ununuzi na ugavi kutoka Serikali Kuu, Mashirika ya Umma, Idara za Serikali na Asasi zake.

92. ***Mheshimiwa Spika,*** malengo ya Bodi kwa mwaka 2006/2007 ni pamoja na kuendelea na usajili wa wataalam, kuboresha kiwango cha sifa za kujiunga na mafunzo, vyuo kuajiri waalimu wenye uwezo mkubwa na kuboresha mitaala, kupanua

huduma za Bodi kwa kufungua vituo vya kuendeshea mafunzo au mitihani katika mikoa mingi zaidi badala ya kutegemea huduma zitolewazo sasa kwenye mikoa ya Mbeya, Arusha, Mwanza, Singida, Mtwara, Tanga, Kilimanjaro, Dar es Salaam na visiwa vya Zanzibar na Pemba.

Bodi ya Usajili wa Makandarasi (CRB)

93. ***Mheshimiwa Spika,*** katika mwaka 2005/2006, Bodi ilisajili makandarasi wa ndani 721 na ukaguzi wa miradi 1,215. Pia Bodi iliendesha programu ya mafunzo endelevu kwa ajili ya kujenga uwezo wa makandarasi (Sustainable Structured Training Programme – SSTP) ambapo jumla ya kozi 9 ziliendeshwa. Aidha, Bodi iliendelea kusimamia Mfuko wa Kusaidia Makandarasi Wadogo (Contractors Assistance Fund). Mfuko huu unahudumia makandarasi wenye uwezo mdogo ambapo makandarasi 376 kati ya 426 waliojiunga na mfuko huu walifaidika.

94. ***Mheshimiwa Spika,*** katika mwaka 2006/2007, Bodi ina lengo la kukuza uwezo wa makandarasi wa ndani. Katika mkakati huu Makandarasi wataendelezwa kwa lengo la kufikia viwango vya kimataifa ili kujenga uwezo wa Taifa katika kutekeleza miradi mikubwa na hivyo kuwezesha makandarasi wenzao wadogo kupata miradi kwa njia ya “sub-contracts”. Bodi itaendelea kusajili, kuratibu na kutoa mafunzo kwa makandarasi wa nguvu kazi ili kuwezesha Watanzania wenye mtaji kidogo kushiriki katika kazi za ujenzi, kutekeleza Mpango wa Bodi wa miaka 10 kwa kuiendeleza Bodi katika nyanja za utawala bora, kuboresha huduma na vitendea kazi, na kuendeleza rasimali zake.

Bodi ya Wabunifu Majengo na Wakadiriaji Majenzi (AQSRB)

95. ***Mheshimiwa Spika,*** katika mwaka 2005/2006, Bodi iliweza kusajili wataalamu 29, wataalamu wa sifa za kati 6 na makampuni ya ushauri 12. Aidha, Bodi iliendeleza mpango wa mafunzo maalum ya vitendo kwa ajili ya kuwasaidia wahitimu wa taaluma husika ili waweze kusajiliwa kwa mujibu wa sheria ambapo walengwa 40 walijiunga na mafunzo haya; kutekeleza mpango kabambe (Strategic Action Plan 2002-2006) na kufanya ukaguzi katika mikoa mbali mbali ambapo jumla ya sehemu za majenzi 285 zilikaguliwa.

96. ***Mheshimiwa Spika,*** katika mwaka 2006/2007, Bodi inatarajia kusajili wataalam 35 na wale wenye sifa za kati 75; kusajili

kampuni za kitaalamu 15, kutahini wataalamu watarajiwa 81, kuendeleza mpango wa mafunzo maalum ya vitendo kwa ajili ya kuwasaidia wahitimu 60 wa taaluma husika ili waweze kusajiliwa kwa mujibu wa sheria, kuangalia upya mfumo wa mitihani na mfumo mzima wa usajili kwa lengo la kuimarisha na kuwavutia wataalamu wengi zaidi kujisajili, kuendelea kutangaza shughuli za Bodi kwa wadau kwa kutoa elimu kwa umma kuhusu huduma zitolewazo na bodi na pia kuweka msingi wa kuimarisha utekelezaji wa Sheria Na.16 ya 1997.

TAASISI ZA MAFUNZO

97. ***Mheshimiwa Spika,*** Wizara ya Miundombinu ina vyuo vinavyotoa mafunzo yanayohusika na sekta hizi. Vyuo hivyo ni pamoja na:-

Chuo cha Taifa cha Usafirishaji (NIT)

98. ***Mheshimiwa Spika,*** katika mwaka 2005/06 Chuo kilifanikiwa kuongeza idadi ya wanafunzi kutoka 452 ikilinganishwa na wanafunzi 365 mwaka 2004/05 ikiwa ni ongezeko la asilimia 23.8. Aidha, Chuo kimeendelea kufanya kazi za utafiti na uelekezi na kuanzisha idara ya Taaluma Jumuisho, kutayarisha na kuhifadhi takwimu katika nyanja za usafirishaji na uchukuzi, kuandaa na kutengeneza upya programu na kuziwasilisha Baraza la Taifa la Elimu ya Ufundi (National Council for Technical Education) ili kupata ithibati (accreditation). Chuo kimeimarisha ushirikiano kwa kubadilishana wataalamu na Chuo Kikuu cha Leeds Metropolitan cha Uingereza, Chuo Kikuu cha Dar es Salaam, Chuo cha Ufundi (DIT), Chuo cha Mabaharia (DMI) na ESAMI. Aidha, Chuo kilikamilisha hatua za kurasmisha taaluma (professionalism) katika sekta ya usafirishaji na uchukuzi nchini.

99. ***Mheshimiwa Spika,*** katika mwaka 2006/07 Chuo kinatarajia kuongeza usajili kwa kiwango cha asilimia 32.7 ikilinganishwa na usajili wa mwaka 2005/06. Aidha, mafunzo ya kozi fupi kwa madereva wa ngazi mbalimbali, Wakaguzi wa Magari (Vehicle Inspectors), Maafisa Usafiri (Transport Officers), wamiliki wa magari ya abiria na mizigo, Wizara na Idara mbalimbali za Serikali yataendeshwa.

Chuo cha Ujenzi - Morogoro

100. ***Mheshimiwa Spika,*** Katika mwaka 2005/2006, Chuo kilifundisha mafundi Sanifu 124 wa fani mbalimbali, kuendesha

mafunzo ya mafundi stadi 66, madereva wapya 99 na kuendeleza madereva wa umma (upgrading public drivers) 14. Katika mwaka 2006/2007 Chuo kimepanga kutoa mafunzo kwa mafundi sanifu (technicians) 120, madereva mahiri 40 na wanafunzi wa udereva wa awali 160 na mafundi stadi mbalimbali (artisans) 65.

Chuo cha Mabaharia cha Dar es Salaam (DMI)

101. ***Mheshimiwa Spika,*** katika mwaka 2005/2006 Chuo kimeendesha mafunzo kwa kushirikiana na Shirika la Kimataifa la Usimamizi wa Usafiri wa Majini (International Maritime Organisation-IMO, Port Management Association of Eastern and Southern Africa-(PMAESA) na Det Norske Veritas kuendesha mafunzo ya "PS Control" na "Incident Investigation and Analysis Course". Aidha, Chuo kimetekeleza Mkataba wa Kimataifa wa Mafunzo kwa mabaharia wa mwaka 1978 kama ilivyorejewa. Chuo kimepata ithibati (accreditation) ya kudumu kutoka Baraza la Taifa la Elimu ya Ufundi (NACTE). Katika mwaka 2006/07 chuo kitaanzisha program za mafunzo kwa maofisa wa meli ngazi ya Nahodha (Class 2/1 Master Mariner) na mhandisi mkuu (Class 1/2 – 2 na Chief Engineer) kwa kushirikiana na Chuo Kikuu Cha Aalesund – Norway.

Chuo cha Usalama wa Usafiri wa Anga -Dar es Salaam

102. ***Mheshimiwa Spika,*** katika mwaka 2005/06 Chuo kilipata usajili kamili wa Shirika la Usafiri wa Anga Duniani (ICAO) na hivyo kukiwezesha kuwa na hadhi ya kimataifa kwa kutumia mitaala ya kimataifa na kumudu kufundisha kozi mbali mbali zinazotambuliwa kimataifa. Chuo pia kiliongeza idadi ya washiriki kutoka 155 mwaka 2004/2005 hadi kufikia washiriki 449.

Chuo cha Matumizi Stahili ya Nguvu Kazi (Appropriate Technology Training Institute – ATTI)

103. ***Mheshimiwa Spika,*** katika mwaka 2005/2006, Chuo cha Matumizi Stahili ya Nguvu Kazi (ATTI) kiliendelea kufundisha matumizi ya teknolojia stahili inayotegemea nguvu kazi katika ukarabati na matengenezo ya barabara, hivyo kutoa ajira na kipato kwa wananchi walio karibu na miradi hiyo.

Aidha, kitengo cha "Labour Based Technology Unit" (LBTU) kinaendelea kuratibu matumizi ya teknolojia stahili, kutoa maelekezo, ushauri na miongozo (Appropriate Guidelines and Technical Specification/Standards) kwa wadau na watendaji wa kazi za barabara juu ya matumizi bora ya teknolojia stahili ya Nguvu Kazi na mafunzo.

104. ***Mheshimiwa Spika,*** katika mwaka 2006/2007 Chuo kitaimarisha kitengo cha "Labour Based Technology Unit" (LBTU) ili kiweze kusimamia utekelezaji wa mpango wa "Taking Labour Based Technology (LBT) to Scale"; kushiriki kwenye maandalizi ya Sera ya kitaifa ya matumizi ya teknolojia ya nguvukazi katika kazi mbalimbali za miundombinu ili kushirikisha wananchi kama njia mojawapo ya kuwapatia ajira na kuondoa umaskini; kuendelea kutoa elimu kwa njia ya uhamasishaji, kukiendeleza kituo cha utunzaji habari zihusuzo teknolojia ya nguvukazi, kuandaa mtaala mpya na kukiandikisha Chuo katika Baraza la Taifa la Elimu ya Ufundi (NACTE) ili kiweze kutoa mafunzo yanayotambuliwa kitaifa na kimataifa.

MAENDELEO YA WATUMISHI

105. ***Mheshimiwa Spika,*** utendaji wa sekta za Ujenzi, Mawasiliano, Uchukuzi na Hali ya Hewa hutegemea ujuzi, utaalamu, uzoefu na juhudi za watendaji wanaotekeleza shughuli mbalimbali katika sekta hizo. Katika mwaka 2005/2006, Wizara iliendelea na utekelezaji wa Programu ya Kuboresha Utumishi wa Umma ya mwaka 2000 – 2011, katika maeneo ya usimamizi na utendaji na Wakala za Serikali. Wizara itaendelea na juhudi za kuwapatia mafunzo zaidi watumishi wake katika mwaka wa 2006/2007.

106. ***Mheshimiwa Spika,*** Wizara kwa kushirikiana na wadau husika kama vile TACAIDS na Mpango wa Taifa wa Kudhibiti UKIMWI (NACP) imeendelea na juhudi za kitaifa za kupambana na janga la UKIMWI kwa kuendesha semina na warsha kwa lengo la kutoa mafunzo kuhusu ugonjwa huu.

107. ***Mheshimiwa Spika,*** kuhusu suala la rushwa, Wizara imeendelea kupunguza mianya ya rushwa kwa kusimamia kikamilifu utekelezaji wa sheria ya manunuzi katika utoaji zabuni za ujenzi, ushauri na ununuzi wa vifaa. Aidha, Wizara imeliweka suala la rushwa kuwa moja ya agenda katika vikao vya Watendaji Wakuu, Watumishi na Wadau wa Sekta hii.

108. ***Mheshimiwa Spika,*** katika mwaka 2006/2007 Wizara itafanya mapitio na kuunganisha Mipango Mkakati (Strategic Plans) ya zilizokuwa Wizara ya Ujenzi na Wizara ya Mawasiliano na Uchukuzi iliyokuwa imetayarishwa kwa ajili ya kipindi cha mwaka 2003/2004 – 2005/2006.

MWISHO

109. ***Mheshimiwa Spika,*** naomba nimalizie kwa muhtasari kwa kusema kuwa lengo la Wizara ni kuibua (unlock) uchumi wa nchi kwa kuchochea kasi ya ukuaji wa uchumi. Katika kufanya hivyo, nasisitiza kwamba katika muda mfupi ujao tunataka kufika na kuunganisha sehemu zote za nchi hii ikiwa ni pamoja na kuziunganisha na nchi zote za jirani.

- Katika kuunganisha Tanzania (kwa upande wa Kaskazini Mashariki) na Kenya miradi inayotekelezwa katika mwaka 2006/07 ni pamoja na ujenzi wa barabara ya Tanga-Horohoro, upembuzi yakinifu wa barabara ya Bagamoyo-Sadani – Tanga na Musoma-Mugumu-Loliondo-Mto wa Mbu, upembuzi yakinifu na usanifu wa barabara ya Bagamoyo-Msata, ukarabati wa Same-Mkumbara-Korogwe, Chalinze-Segera-Tanga, Marangu-Tarakea-Rongai- Kamwanga, uimarishaji wa Kivuko cha Pangani na bandari ya Tanga.
- Katika kuunganisha bandari za Mtwara na Mbamba Bay na nchi za Malawi, Zambia na Msumbiji miradi itakayotekelezwa katika mwaka 2006/07 ni usanifu wa kina wa sehemu ya Songea-Matemanga na Masasi – Mangaka katika barabara ya Mtwara – Masasi – Songea – Mbamba Bay na baadaye gati la Mbamba Bay. Aidha, ujenzi wa daraja la Umoja linalounganisha Tanzania na Msumbiji unaendelea
- Katika kufungua Ukanda wa Magharibi miradi itakayotekelezwa katika mwaka 2006/07 ni kukamilisha usanifu na kuandaa nyaraka za zabuni za ujenzi wa barabara ya Tunduma-Sumbawanga, upembuzi yakinifu wa barabara ya Sumbawanga-Matai-Kasanga port/Matai-Kasesya, upembuzi yakinifu wa barabara ya Sumbawanga – Mpanda – Kanyani -Kigoma-Nyakanazi, ukarabati wa gati la Kasanga na barabara ya Mwandiga-Manyovu.
- Kuunganisha Bandari ya Dar es Salaam na nchi jirani za Rwanda, Burundi na DRC miradi itakayotekelezwa katika 2006/07 ni ukarabati wa barabara ya Morogoro-Dodoma, ujenzi wa barabara ya Dodoma-Manyoni-Singida-Shelui, ukarabati wa barabara ya Ilunde-Malagarasi na usanifu wa sehemu ya Kigoma-Uvinza na Kaliua-Tabora, ujenzi wa barabara ya Nzega-Tinde-Isaka/Tinde-Ilula, Usagara-Bwanga-Kyamiorwa, Kagoma-Lusahunga, ukarabati wa Shinyanga Border-Mwanza na usanifu wa barabara ya Nzega-Tabora. Aidha, ujenzi wa bandari ya nchi kavu (Dry port) Shinyanga na Mwanza na upembuzi yakinifu wa ujenzi wa reli ya Isaka-Kigali utafanyika
- Katika kukamilisha sehemu zilizobaki za "Great North Road" kazi zitakazofanyika katika mwaka 2006/07 ni kukamilisha

usanifu wa barabara ya Minjingu-Babati-Dodoma, na upembuzi yakinifu wa barabara ya Dodoma-Mtera-Iringa. Aidha, Serikali itaendelea na miradi ya ukarabati wa reli ya kati ikiwa ni pamoja na kufanya uchunguzi kwa lengo la kupanua geji ya reli hiyo ambayo ni mhimili mkubwa wa maendeleo ya Ukanda wa kati.

Katika kuboresha mawasiliano katika maeneo mbali mbali nchini na nchi za Afrika ya Mashariki mpango wa kuanzisha mkongo mkuu wa kitaifa (National Communications Infrastructure Backbone) utatekelezwa. Aidha, Tanzania inashiriki ipasavyo katika utekelezaji wa mradi wa East African Submarine Systems (EASSy) ambao unaendelezwa chini ya jumuia ya Afrika Mashariki na NEPAD. Lengo ni kuwa na mhimili wa mawasiliano nafuu ya kimataifa ambao utaunganishwa na km 6,000 za kitaifa hivyo kutoa huduma za mawasiliano ya kimtandao kwa ufanisi na kwa bei nafuu hadi vijijini.

110. ***Mheshimiwa Spika***, pamoja na hotuba hii naambatisha majedwali yanayotoa kwa ufupi takwimu zitakazowawezesha Waheshimiwa Wabunge kufahamu na kuelewa vizuri zaidi utendaji wa sekta kwa kipindi cha 2005/2006. Naomba takwimu hizo zichukuliwe kama sehemu ya vielelezo vya hoja hii.

111. ***Mheshimiwa Spika,*** hotuba yangu imeeleza, kwa muhtasari masuala muhimu ya kisera na kiutendaji ya sekta za ujenzi, uchukuzi, mawasiliano na hali ya hewa kwa kipindi cha 2005/2006. Aidha, hotuba imetoa mwelekeo na matarajio ya mwaka 2006/2007. Wizara inakabiliwa na changamoto nyingi katika utekelezaji wa majukumu ya kila siku lakini juhudi zinafanywa kwa kushirikiana na wadau mbali mbali ili kuweza kukabiliana na changamoto hizo.

SHUKRANI

112. ***Mheshimiwa Spika***, kwa niaba ya Wizara ya Miundombinu napenda kuwashukuru kwa dhati wale wote walioshirikiana nasi katika kipindi cha 2005/2006 katika kutimiza malengo yetu. Shukrani zetu pia ziwaendee wahisani mbalimbali wanaotusaidia katika kutekeleza programu na mipango yetu ya Sekta Za Ujenzi, Uchukuzi, Mawasiliano na Hali ya Hewa. Wahisani hao wanajumuisha mashirika na taasisi za kimataifa zinazochangia katika kuboresha utoaji huduma na miundombinu ya sekta zetu. Nchi na mashirika haya ni pamoja na: shirika la kimataifa linalosimamia usafiri wa Majini (IMO), shirika la kimataifa linalosimamia usafiri wa

Anga (ICAO), shirika la kimataifa linalosimamia masuala ya simu (ITU), Jumuiya ya kimataifa inayosimamia huduma za Posta (UPU), shirika la Hali ya Hewa Duniani (WMO), Benki ya Dunia (WB), Benki ya Maendeleo ya Afrika (AfDB), Benki ya Kiarabu ya Maendeleo ya Afrika (BADEA), OPEC Fund, Umoja wa nchi za Ulaya, "Third World Organization for Women in Science" (TWOWS), UNESCO, nchi za Urusi, Afrika Kusini, Uingereza, Marekani, Uholanzi, Japan, India, Denmark, na wengine wengi.

113. ***Mheshimiwa Spika***, shukrani zangu hazitakuwa kamili bila kuwashukuru Wajumbe wa Kamati ya Bunge ya Miundombinu pamoja na viongozi wenzangu katika Wizara ya Miundombinu nikianzia na Naibu Waziri, Mheshimiwa Dr. Maua A. Daftari (Mb), Naibu Waziri, Mheshimiwa Dr. Makongoro M. Mahanga (Mb), Katibu Mkuu Eng. John Kijazi, Naibu Katibu Mkuu Omari A. Chambo na watendaji wote wa Wizara kwa juhudi walizofanya kuhakikisha kwamba tunatimiza majukumu tuliyokabidhiwa na Taifa ipasavyo. Napenda pia kuwashukuru Viongozi na Watumishi wa Mashirika yote yaliyo chini ya Wizara kwa ushirikiano mzuri ambao wamekuwa wakinipa. Ushirikiano wao ndio ulioniwezesha kuandaa na kuifikisha hoja hii mbele ya Bunge hili Tukufu.

MAKADIRIO YA BAJETI YA WIZARA

114. ***Mheshimiwa Spika,*** ili Wizara ya Miundomninu iweze kutekeleza majukumu na malengo yake ya mwaka 2006/07, naomba Bunge lako liidhinishe jumla ya Shilingi 463,881,945,000.00 ambapo kati ya hizo, Shilingi 319,801,948,000.00 ni za ndani na Shilingi 144,079,997,000.00 ni za nje.

Fedha za ndani zinajumuisha:
- Fedha za Matumizi ya Kawaida Shilingi 183,133,955,000.00 na
- Fedha za Maendeleo Shilingi 136,667,993,000.00

115. ***Mheshimiwa Spika,*** mwisho kabisa, napenda kukushukuru wewe binafsi pamoja na Bunge lako Tukufu kwa kunisikiliza wakati nikiwasilisha hotuba yangu. Hotuba hii pia inapatikana katika tovuti ya Wizara www.infrastructure.go.tz

116. ***Mheshimiwa Spika,*** naomba kutoa hoja.

Maelezo	Utendaji wa Shirika Kwa Mwaka		Mwelekeo wa Utendaji Kwa Mwaka
	Julai-Juni 004/2005	**Julai-Juni 005/2006**	**Julai-Juni 2006/2007**
Idadi ya Mabasi	37	38	38
Idadi ya Abiria Waliosafirishwa	1428798	1,661,296	2369759
Kilomita Zilizotembewa	1,203,809	1,217,016	1,486,232
Idadi ya Wafanyakazi	133	131	131
Mapato ya Shughuli za Usafirishaji Abiria (Shs. Million)	545.209	660.397	855.7
Mapato Mengine (Shs. Million)	153.485	297.027	112.7
Matumizi (Shs. Million)	927.434	954.736	960.4
Faida/(Hasara) Kabla ya Kodi (Shs. Million)	228.740	2.688	8.0

Chanzo: UDA

(ii) **Mamlaka ya Udhibiti Usafiri wa Nchi Kavu na Majini (SUMATRA).**

(a) Mwenendo wa Viwango vya Tozo la Mafuta (BAF)

	India na Pakistan	**Ulaya**	**Mashariki ya Kati**	**Mashariki ya Mbali**
Julai 2004	120/TEU	13.24%	150/TEU	102/TEU
Julai 2005	200/TEU	21.09%	250/TEU	120/TEU
Desemba 2005	250/TEU	25.26%	250/TEU	193/TEU

Chanzo: SUMATRA

(b) Viwango vya Ada

	Kiwango kilichopendekezwa	Kiwango kilichokubaliwa
Bill of Lading Fee	US$ 50 – 60 (inclusive of VAT)	US$ 40.00 (inclusive of VAT)
Delivery Order Fee	US$ 50 – 60 (inclusive of VAT)	US$ 40.00 (inclusive of VAT)
Amendment Fee	US$ 50 – 100 (inclusive of VAT)	US$ 70.00 (inclusive of VAT)

Chanzo: SUMATRA

1999	11,065,757,192.00	10,459,573,469.00	606,183,723.00
2000	10,999,044,630.00	10,803,869,550.00	195,175,080.00
2001	12,694,687,906.00	12,491,064,436.00	203,623,470.00
2002	12,528,119,930.00	12,147,564,486.00	380,555,444.00
2003	14,621,908,060.00	14,323,802,524.00	298,105,536.00
2004	16,458,036,687.00	16,487,931,380.00	(9,894,693.00)
2005*	17,078,988,126.00	16,589,789,393.00	489,198,733.00

Chanzo: TPC. *Hesabu za mwaka 2005 hazijakaguliwa.

(iv) **Kampuni ya Simu (TTCL)**

Uwezo wa Mitambo (Network Capacity)

Na.	Maelezo	2004 Des	2005 Des	2006 Des
1.	Uwezo wa mtambo (Network Exch. Capacity)	269,429	297,890	302,610
2.	% ya Simu zinazojiendesha zenyewe (Digitalisation)	96%	98%	100%
3.	Idadi ya simu zilizounganishwa (DELs) PPA (Pre-paid Accounts) PCC (Prepaid Calling Cards) PosPA (Post Paid Accounts)	148,360 60,163 4,307 83,890	159,63778,1 91 6,532 74,914	2168,28185 ,288 9,263 73,730

(v) **Bodi ya Mfuko wa Barabara**

Mapato Ya Mfuko Wa Barabara Mwaka 2000/01 – 2005/06

Mwaka	Makadirio ya Mapato	Mapato Halisi
2000/01	41,396,000,000	47,252,075,508
2001/02	50,788,000,000	52,881,380,629
2002/03	64,684,000,000	59,380,122,256
2003/04	64,510,000,000	67,342,261,562
2004/05	73,414,000,000	73,204,121,369
*2005/06	80,414,000,000	58,979,000,000

* Haya ni makusanyo hadi kufikia mwishoni mwa mwezi Mei 2006

Chanzo: RFB

Mgawanyo wa Fedha za Mfuko wa Barabara kwa Kipindi cha 2000/01–2005/06 (Milioni Tshs.)

Watumiaji	**'00/01**	**'01/02**	**'02/03**	**'03/04**	**'04/05**	***'05/06**
TANROADS	25,632	31,390	41,648	40,206	45,788	36,730
TAMISEMI	10,847	15,240	19,302	19,146	21,804	17,490
MIUNDOMBINU	2,928	3,488	4,449	4,467	5,088	4,081
BODI YA MFUKO WA BARABARA	624	620	674	691	734	678
JUMLA	**40,031**	**50,738**	**66,073**	**64,510**	**73,414**	**58,979**

* Mgawanyo wa fedha hizi ni hadi kufikia mwezi Mei 2006

Chanzo: RFB

1998	121,769	36,143	157,912
1999	150,220	50,100	200,320
2000	173,591	126,646	300,237
2001	177,802	275,560	453,362
2002	161,590	606,859	768,449
2003	147,006	1,295,000	1,442,006
2004	148,360	1,942,000	2,090,360
2005	154,360	3,389,787	3,544,147
2006	145,000	3,855,190	4,000,190

(b) Idadi ya Watumiaji wa Huduma za Simu kwa Kila Kampuni

Mwaka	MOBITEL	VODACOM	ZANTEL	CELTEL	TTCL	Jumla
2001	89,056	180,000	6,501	-	177,802	453,362
2002	160,000	300,000	26,770	120,089	161,590	768,449
2003	210,000	700,000	68,000	320,000	147,006	1,445,006
2004	303,000	1,050,000	85,000	504,000	148,360	2,090,360
2005	422,500	1,562,435	96,109	882,693	154,420	,118,157
2006	590,000	2,082,500	230,000	952,690	145,000	4,000,190

Chanzo: TCRA